

579

123 x 10

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1958
STEV. 1

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Ivan Ahčin: V peti letnik	1
Ign. Lenček: Veritatem facientes in caritate	4
Anton Benetek: Duhovnik v Cerkvi	7
Filip Žakelj: „Jaz sem Brezmadežno spočetje“	9
Franc Mihelčič: Moderna fizika in metafizika	11
Nameni Apostolstva molitve za leto 1958	16
Knjige	20
Poskusi za povezavo slovenskih vrst	17
Anton Merkun: Odgovornost beguncev do svojih trpečih bratov	19
Novice od povesod	27
Po katoliškem svetu	29

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Čile: Rev. dr. Anton Trdan, Capellán, Hacienda Aculeo, Est. Hospital, Chile

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

20505/1962

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO V

1958

ŠTEV. 1

V peti letnik

Ivan Ahčin, Argentina

V peti letnik stopa naše duhovsko glasilo z večjim zaupanjem, kakor pa je vladalo ob njegovem rojstvu pred štirimi leti. V teku let je bilo mogoče obdržati krog naročnikov in ga celo razširiti. Ob dragoceni moralni in materialni opori našega prevzv. gospoda škofa dr. Rožmana ter s požrtvovalnim sodelovanjem in dopisovanjem duhovniških tovarišev je mogla revija, tako upamo, vsaj do neke mere izpolnjevati svojo glavno nalogo: biti prijateljska vez med brati, ki žive raztreseni po vsem širnem svetu.

V teku časa se seveda pojavljajo nova vprašanja in nove naloge. Tako so v preteklem letu nekateri v Evropi živeči duhovniki sprožili misel, da bi se morebitno dalo našo revijo vsebinsko tako prirediti, da bi bila dostopna tudi duhovnikom v domovini.

Kakor je ideja vabljava, vendar ne moremo pričakovati, da bi pod sedanjo komunistično oblastjo bila kakor koli s pridom izvedljiva, če naj naše glasilo ohrani svoj značaj. Pač pa naj bi želja po večjem stiku med nami, ki živimo v zamejstvu in sobrati v domovini, v nekem drugem smislu postala plodna: Naše zanimanje za stanje v domovini se mora povečati! Kolikor bolj se kažejo možnosti izmene misli čez železno zaveso, tem bolj spoznavamo dejanski verski položaj v domovini in tem določnejše postajajo tudi naloge slovenske duhovniške skupnosti v zamejstvu z ozirom na stanje v domovini.

1. — Leta in leta beremo in poslušamo poročila o Cerkvi za železno zaveso, ki je pogreznjena v molk. Morda smo se teh novic že tako navadili, da nas ne razgibajo več, ali da smo v skrbeh za lasten obstanek za usodo naših bratov postali celo brezbrizni. Sprejemamo poročila le še kot novice, ne da bi dojeli globoko dramo, ki jo trpi Cerkev pod komunizmom. Saj tudi nam, — se je slišala beseda —, ni z rožicami postlano. Neprostopljivo bivanje v tujini je že samo po sebi bridkost. In protiversko delovanje ter brezbožni materializem ni izključna značilnost za komunizem. Tudi v svobodnem svetu ga je dovolj in preveč; katoliški duhovnik je v neprestanem

boju s protiverskimi tokovi. Tudi v demokratičnih deželah je duhovnik večkrat preganjan in zapostavljen, posebno če je tujec.

A vseeno med našim položajem in onim naših sobratov v domovini ni primere. Predvsem se zavedamo, da mi živimo v svobodi, medtem ko nje tlači totalna diktatura in duhovno nasilje, kakršnega je zmožen le komunizem. Zato je njihov boj za ohranitev lastne duhovniške osebnosti in za krščanskega duha med ljudstvom neprimerno težji. Sploh si težko predstavljamo, koliko izrednega junaštva in značajnosti je treba, da kdo vzdrži toliko časa v neprestanem preganjanju. Brez dvoma je treba več moči in heroizma, kakor za enkratno mučeništvo. Eden od osmerih blagrov zato zagotavlja nebeško kraljestvo onim, ki trpe preganjanje zaradi pravice.

2. — Njihova dušnopastirska naloga je še težja zaradi tega, ker so tudi njihovi verniki pod drugačnimi razmerami kot nekoč. Trditev, ki jo večkrat slišimo od one strani, da je sedaj „vse drugače“ kot nekoč in da so se ljudje čisto spremenili, ni povsem brez podlage. Sicer je ob takih glasovih treba vpoštovati, kar je sedanji papež že ponovno poudaril (n. pr. v božičnem nagovoru 1954), da človeška narava v vseh zgodovinskih dobah bistveno ostane vedno nespremenjena. Nobena „naprednost“ ne more spremeniti ali vzeti osnovnih materialnih in nravnih pravic, ki jih ima družba do človekove osebe in dolžnosti, ki jih ima posameznik do Boga in do bližnjega.

A vseeno se zavedamo, da ne bo ostalo brez kvarnih posledic bodisi odkrito preganjanje ali pa prikrita dušitev verskega življenja in načrtno onemogočenje krščanski mladini, da bi se gospodarsko in socialno dvignila. Tudi ne more ostati brez posledic stalno zavajanje k nezvestobi in neznačajnosti.

Razen tega je velika skušnjava našega časa materialistična miselnost komunizma, ki obožuje gospodarske vrednote in tehnični napredek. Večanje proizvodnje in porabe je postala absolutna vrednota. Z zvišanjem življenjske ravni naj bi bili rešeni vsi človeški, duhovni in nravnih problemi. Predvsem pa je oblast „ljudske“ države nekaj absolutnega, ki v rokah komunistične stranke ni podvržena nobenemu nravnemu zakonu.

3. — Ravno zato, ker živimo v svobodnem svetu, nam je včasih težje razumeti, kako daleč more nasilje in stalna stiska oslabiti človeško odpornost, da prične končno eden in drugi omahovati in popuščati v osnovnih načelih. V takem stanju so potem nekateri prišli na to, „da so pričeli nauk Jezusa Kristusa omiljevati, hoteč ga prilagoditi razmeram. Načela katoliške vere so tako oslabili in jih spremenili, da bi naj bila mogoča nekakšna lažna sprava med zmotami sveta in krščanskim naukom“. Tako je označil Pij XII. v pastirskem pismu škofom in vernikom vzhodne Evrope (29. junija 1956) postopanje takoimenovanih „progresivnih duhovnikov“, ki kažejo pripravljenost za pozitivno sodelovanje pri „gradnji socializma“ v deželah, ki so pod komunistično diktaturo.

Na srečo nimamo v Sloveniji mnogo duhovnikov, ki bi si prizadevali za zmotno sintezo med katoliškim naukom in komunistično doktrino in

prakso. Tudi bo med njimi le malo takšnih, ki bi za prehodnimi in navideznimi koncesijami, ki jih nudijo komunist, ne videli njihovih pravih ciljev. Končno narekuje mnogim njihovo zadržanje ne kompromis s komunizmom ampak le želja, da bi rešili vsaj liturgično življenje svojega farnega občestva.

Aktivno sodelovanje s komunizmom seveda ne moremo odobravati kakor ga tudi Cerkev ne odobrava. Obžalujemo tudi slab zgled, ki ga eden ali drugi „progresivni“ duhovnik s svojim zadržanjem in pisanjem daje vernikom. Pa tudi o teh smo prepričani, da je njihov oportunizem bolj posledica stiske kot prepričanja in da do skrajnosti, v odpad ne mislijo iti. Pač pa so vsi naši sobratje v domovini, s katerimi tvorimo bratsko skupnost potrebni naših molitev in zadostilnih daritev. V tem smislu nas je naš prevz. škof dr. Rožman že ponovno pozval, da posebno pri daritvi sv. maše prosimo Boga, da bi okrajšal dneve stiske in težke preizkušnje, pod katero trpi naša domovina. „Ko bi ne bili tisti dnevi okrajšani, bi ne bil otet noben človek...“ (Mt 24, 22).

4. — Kdaj bodo tisti dnevi okrajšani „zaradi izvoljenih“, je odvisno od božjega usmiljenja. V naši reviji bi hoteli le navajati k solidarnosti s trpečimi brati, ki naj bi se poleg molitve in zanimanja, ki ga kažemo za stanje v domovini, javljala zlasti v intenzivnejšem proučevanju dušnopastirskih problemov, ki nastajajo z naglim razvojem v svetu, s katerim se napoveduje nova doba v zgodovini človeštva. Posebno pozornost je treba posvetiti proučevanju načinov, kako ohraniti in pomnožiti rast krščanskega življenja pri sodobnih laikih, — metode, ki gotovo ne morejo sloneti na krščanstvu le iz tradicije in navade, tudi ne na množičnem krščanstvu, marveč ki vodijo do zavestnih in svobodnih odločitev slehernega posameznika. Kljub „socializaciji“ človeka ali prav zaradi tega, čuti novodobni človek potrebo, da ravnamo z njim kot osebo. Čuti duhovno praznoto, ki mu jo v duši pušča masovna propaganda.

Po drugi strani pa moderni človek čuti tudi potrebo po skupnosti. Sodobni gospodarski in družbeni svet je njegov svet, iz katerega raste. Važno je, da smo duhovniki temeljito poučeni o sodobnih socialnih tokovih in o socialnem nauku Cerkve, da ga moremo posredovati laikom. Socialni čut in socialna zavest sta pri sodobni generaciji visoko razvita. Socialni nauk Cerkve naj torej ne bo za današnjega katoličana le mrzla zbirka pravnih določb marveč praktični izraz bratskih odnosov, ki nas vežejo z vsemi našimi brati. Socialni element mora biti bistvena sestavina duhovno verskega življenja praktičnega katoličana. Le po tem potu bo mogoče izpolniti veliko nalogo naše dobe; prepeljati z duhovnostjo sodobni tvorni red in vpostaviti bogohoteno skladnost med svetom profanih in duhovnih vrednot.

V gori nakazanem smislu si želi uredništvo pobude in zlasti prispevkov cenjenih sodelavcev v nastopajočem letu, da bomo z božjo pomočjo in vedrim optimizmom v velikem času, ki ga živimo, služili resnici in dobroti ter na ta način nekaj prispevali h razčiščenju in poglobitvi tistih osnov, na katerih temelji naša bratska duhovniška skupnost tu in onkraj železne zavese.

Veritatem facientes in caritate (Ef 4, 15)

Ign. Lenček, Argentina

I.

Iz filozofije vemo, da je resnica trojna: skladje bitja s svojo idejo, predvsem z božjo (ontološka resnica), skladje spoznanja z bitno realnostjo (spoznavna, logična resnica), skladje zunanje besede z notranjo mislijo (moralna resnica).

V vseh treh pomenih je Bog resnica sama in pravir vse resnice.

1. Vsako bitje je ontološko resnično po tem, kar je. Bog je polnost bitja in zato polnost resnice. Vse stvari so, po vsem, kar so, zamisel in delo božje. So resnične, ker so in kolikor so v skladu z božjo stvariteljno zamisljivo. Tako je končni vir vse ontološke resnice Bog.

2. Bog je tudi najvišji v spoznavni resnici. Spoznava sam sebe, kakor sam v sebi je in vse drugo do zadnjih globin spoznatnosti. Njegovo spoznanje je komprehenzivno, do dna izčrpno, absolutno nezmotljivo: najgloblja resnica. „Bog je luč in teme v njem ni nobene“ (1 Jan 1, 5).

Božje spoznanje pa je tudi vir božjih zamisli vsega, kar je in da je. Volja božja ustvarja po božjem spoznanju. Vse stvari so tako odsvit in produkt božje luči, zato svetle, spoznatne, smiselne. Naše spoznanje je zato nekakšno po-spoznavanje od Boga spoznanih in zamišljenih bitij. Kadar se priliči božji misli, ostvarjeni v realnosti, je resnično. V tem pomenu je vir vse spoznavne resnice končno v Bogu. — Pa še v drugem pomenu: spoznavna zmožnost (um) je vsakemu poedincu neposredno od Boga dana. Po umu je človek podoba božja. Človek tem bolj uresničuje, spopolnjuje to božjo podobo v sebi, čim več spoznava in čim globlje prodira v resnico. Ker je Bog neprenehno „cognoscens in actu“, je človek bližje Bogu, kadar dejansko spoznava resnico; še bližje, če se spoznavno pogloblja v božje reči, v Boga samega: človek se v spoznanju priliči objektu, v spoznavanju Boga torej Bogu. — V posebnem smislu je Bog vir resnice v razodetju, ki je za nas deleženje na bogastvu božje vednosti, resnice, znanja. Za globine božjih skrivnosti je to edini vir resnice, ki nam je dostopen. To razodetje bo doseglo nesluteni višek, ki je skrajna meja tega, kar človek, da še ostane človek, more spoznavno dojeti, v intuitivnem gledanju božjem. „In lumine tuo videbimus lumen“ (Ps 35, 10).

3. Končno je Bog absolutno resničen v svoji besedi: v Besedi na znotraj in v besedi na ven, v Besedi od vekomaj in v besedi v času.

„V začetku je bila Beseda“ (Jan 1, 1). V notranjem življenju sv. Trojice, za nas tako nedoumljivo skrivnostnem, Oče spoznavno iz-reče svoje bistvo v istobistvenem Sinu. Ko Bog spoznava sam sebe, se rodi notranja Beseda, ki izrazi popolno in izčrpno božje bistvo. Po vsebinskem bogastvu je torej ta Beseda (Verbum, logos) enaka Očetu, ki jo izreka. Vse, kar Bog vidi v spoznavanju samega sebe, izrazi v Besedi. Je popolna skladnost med mislijo in besedo. Očetova beseda je tako popolno, adekvatno resnična. Še več: ta Beseda ni kakršna koli, marveč je Beseda, ki diha ljubezen. „Filius autem est Verbum non quaecumque, sed spirans amorem“ (I. 43, a 5 ad 2). V notranjem življenju sv. Trojice je

potakem zadnji vzor naše besede: te naj so popolnoma resnične in naj grade v ljubezni: veritatem facientes in caritate.

Prav tako je absolutno resnična božja beseda na ven, v stvarstvo, nam: beseda razodetja. „Bog je resničen“ (Rim 3, 4). „To govori Sveti in Resnični“ (Skr. r. 3, 7). Če je kaj razodeto, je v tem za nas najtrdnjše, nezmotno jamstvo resnice. In tudi ta beseda je beseda ljubezni, nezaslužene dobrote do nas. Je milost, del odrešenja, v našo rešitev in zveličanje.

Tako je Bog v vseh pomenih neskončno resničen in tak naj je po njegovi zamisli tudi človek, ki je po božji podobi ustvarjen. Resnica je prva dobrina duha, ki je v človeku odsvit božjega bistva. Po milosti je deležen trinitarnega božjega življenja, ki je življenje Resnice (Verbum) in Ljubezni (Spiritus Sanctus). V njem živi in deluje sv. Duh, ki je „Duh resnice“ (Jan 14, 17). Njegov končni smoter je neposredno spoznavanje Boga in drugega v Njem, t. j. doživljanje in uživanje Resnice; za resnico je ustvarjen. Logos se je učlovečil zaradi resnice: „Jaz sem zato prišel na svet, da spričam resnico“ (Jan 18, 37). Jezus je „resnica“ (Jan 14, 6) in kdor je njegov učenec, je zavzet za resnico. Ve, da ga bo resnica „osvobodila“ (Jan 8, 32) in „posvetila“ (Jan 17, 19). Kot ud Cerkve stoji na „temelju in stebri resnice“ (1 Tim 3, 15); zato je tudi resničen do so-udov: „Govorite resnico s svojim bližnjim, ker smo si udje med seboj“ (Ef 4, 25). Resničen človek in kristjan teži zato zavestno z vso dušo za resnico in nemirno je njegovo srce, dokler se ne umiri v Resnici sami.

II.

To pa vključuje mnogovrstne naloge.

1. Najprej resničen biti.

Tembolj smo ontološko resnični, čim bolj postajamo to, kar naj po božji zamisli smo: vedno bolj res podoba božja, otroci božji, Kristusovi učenci.

Vse to velja za vsakega in vendar za vsakega drugače. Vsak je kot poedin in le ta ustvarjen, vsakega Bog „kliče z njegovim imenom“, o vsakem ima svojo zamisel, z vsakim svoje namene. To zamisel je treba odkriti, spoznati in oresničiti. Bog nam jo razodeva po naših sposobnostih najprej, telesnih in duhovnih. Te je treba zavestno uporabljati po meri in v smeri, kakor so poedincu dane, svoje talente resnično podvojiti in tako graditi svojo osebno individualnost, svojo svojsko osebnost. Potem pa nam Bog kaže, kaj misli in pričakuje od nas, po tem, v kakšen čas in v kakšen kraj, na kakšno mesto nas je postavil. Vsak je poklican v svoj čas, v svoje okolje, v te razmere z vsemi njihovimi nalogami in problemi. Poklican je, da jih spozna, obvlada zase in na svojem mestu rešuje za druge. „Vox temporis — vox Dei“ velja za vsakega izmed nas. Bog javlja svojo voljo ne le po splošnih za vse veljavnih zapovedih, marveč poleg tega še na druge načine, tudi po krajevnih, časovnih, osebnih situacijah, ki se v njih poedinec znajde. V teh naj se človek, osebno zase in v delu za druge, uveljavlja tako, da bo skladje med njim in konkretno božjo zamisljo o njem v tem času in v teh razmerah, to je: da bo ontološko resničen človek.

Mnogokaj je za to potrebno; vsega ni mogoče navesti.

Stalno se je treba otrساتi skušnjave masovnosti, ki človeka vabi, da bi ušel samemu sebi in se zatekel v splošnost: da bi slepo in lagodno hodil za drugimi,

čeprav je drug, drugačen in ima drugo pot; da bi delal, kakor delajo drugi, mislil tako, ker enako drugi mislijo. Boji se lastnega, osebnega razmišljanja, lastnih odločitev, lastne odgovornosti za to, kar misli, dela in je. Masa formira tako nek skupen, nedoločen in medel obraz, a človek ima vsak svoj od Boga določen obraz, ki nikoli ni enak obrazu drugega. Resničen človek oblikuje to svojo svojsko podobo, le svoj način božje podobnosti. To dosega, ko se na svojem mestu in v le svoji situaciji končno sam odloča in tako gradi svojo нравno osebnost, v zavesti lastne odgovornosti in v okviru resnice in pravice. Le tak resničen, osebno-trden človek more biti danes opora drugim, ki jih je zajel splošen val negotovosti in strahu, in le tak bo reševal druge iz pogubnosti mase.

Resničen človek se dalje ne zapira pred realnostjo časa, ki naj v njem živi, dela, rešuje; ne beži pred njim v nek umišljeni svet, ki mu ga utvarja lastni vase zaprti in zaprti jaz, ali pa „dobri stari časi“, ki jih več ni. Tak človek ni po božji zamisli, ki mu je ta čas postavila za nalogo. Poznati ga mora čim globlje, se za to spoznanje truditi in na nek način notranje živeti z njim. Takšna so-dobnost je posebno za duhovnika resnična obveznost. Razumeti čas je isto, kot razumeti ljudi, ki so „otroci časa“, se vživeti v njihovo miselnost in njihove težave in jim pomagati tam, kjer oni so. Le tako jim bo mogel biti v oporo pri obvladovanju življenjskih nalog in problemov, ki so vanje vrženi. Seveda je zato potrebno mnogo ljubezni. Veritatem facientes in caritate.

Za individualno osebnostno samostojnost se zahteva temeljitega strokovnega in npravnega znanja, precejšnja stopnja razumnosti (ki se, kakor vsaka krepost, more pridobiti) z vsem, kar sv. Tomaž za razumnost zahteva, in posebej še tenak sluh za navdihe in namige sv. Duha. Ne smemo pozabiti, da nas sv. Duh ne vodi le po Cerkvi, marveč tudi neposredno, individualno. To vodstvo je potrebno posebno v važnejših in hitrih konkretnih odločitvah, ki niso nikoli docela začrtane v splošnih normah. Navdihe sv. Duha dojame le „duhoven človek“, prejema jih pa najbrže tem več, čim bolj jih je vreden.

Tako je prva naša naloga do resnice ta: postati ontološko resničen: biti takšen, kakršnega si je zamislil Bog prav mene, z mojimi talenti in slabostmi, v mojem času in na mojem mestu.

*Iskati moramo samo to, kar je v dobro drugim...
Nič nas ne more narediti bolj podobne Kristusu
kot neprestana skrb za dobro drugih... Nič ni
bolj nekoristnega na svetu kot kristjan, ki se ne
trudi za rešenje drugih.*

Sv. Janez Krizostom

Duhovnik v Cerkvi

Anton Benetek, Avstrija

Pred več kot 50 leti sem bil na šesto nedeljo po binkoštih kot bogoslovec iz Celovca pri procesiji z Najsvetejšim v Žrelcu. Lepa Marijina cerkev. Župnik tam g. dr. Janko Arnejc, sedaj stolni kanonik v Ljubljani, je za svojo pridigo vzel besede Jezusove iz nedeljskega evangelija: Ljudstvo se mi smili. Še sedaj se živo spominjam tiste pridige. Govoril je, kako dober je Jezus za vse težave in bridkosti. Za revne, za bolnike, za otroke, za grešnike. Boli ga le to, da imajo nekateri tako malo zaupanje do njega.

Ljudstvo se mi smili, to svoje ljubezen in skrb je Zveličar dal tudi nam duhovnikom, ko nas je izbral večinoma izmed navadnega ljudstva in nas postavil za ljudstvo.

Poglejmo nekoliko duhovnikovo opravilo za ljudstvo v cerkvi.

1. Glavno, najsvetejše in največje opravilo duhovnikovo je, da opravlja daritev sv. maše. V starih kraljevskih grobovih v Egiptu iz časa več tisoč let pred Kristusom so našli pšenična zrna. Vsadili so tista zrna, stara blizu štiri tisoč let. Bila so še živa. Pognala so kakor sedanje seme. Tako nekako je božji Zveličar, ko je pri zadnji večerji ustanovil sv. mašo in postavil zakrament mašniškega posvečenja, imel v rokah vse maše vseh duhovnikov, vseh časov. Le da je sad teh maš prihranil za poznejše čase, za tisto ljudstvo, ki bo takrat in tam potrebovalo njegove pomoči. Vsaka sv. maša je vnovič Jezusova zadnja večerja. Saj na to je mislil, ko je obljubil: Jaz ostanem pri vas vse dni do konca sveta. Čudežno oblast sv. maše duhovnik ni prejel toliko za sebe kakor in največ za ljudstvo. Zato mora vsak stalni dušni pastir na nedeljo in praznike darovati sv. mašo za svoje vernike.

Včasih si kdo misli: škoda, da nisem bil zraven tam na gori Kalvariji. Stopil bi poleg Marije, žalujoče pod križem. V tistih svetih urah bi prejel toliko milosti, da bi se gotovo zveličal. Ravno tisti studenec milosti se vsem odpira pri sv. maši. Na oltarju, kjer se opravlja mašna daritev, mora biti križ. V znamenje, da je sv. maša ravno tista daritev, kakor je bila Jezusova smrt na križu.

Brez duhovnika ni sv. maše. Kako srečo in veselje čuti mašnikovo srce, ko opravlja to najsvetejšo daritev. Pa spet, koliko žalost, da bi se glasno razjokal, da bi točil bridke solze v mašni kelih, ko se spomni tolikih svojih vernikov, ki nočejo poznati sv. maše in jo zanemarjajo. Torej — duhovnik pri oltarju.

2. Pri inštalaciji se novemu župniku poda v roke evangeljska knjiga z besedami: Sprejmi evangeljsko knjigo; oznanjuj besedo božjo; prepričaj, prosi, grajaj v vsej potrpežljivosti. Ko bi Kristus sam inštaliral, bi se tu ozrl po cerkvi in rekel ljudstvu: Kdor tega posluša, mene posluša. Pridiganje!

V župnišču so imeli zidarje. Župnik si priveže delavski predpasnik in prime za zidarsko delo. Pa mu reče starejši zidar: Gospod, to ni za Vas. Napravite nam rajši za nedeljo lepo pridigo! Pošteno ljudstvo spoštuje pridigo.

Sv. Frančišek Saleški je prišel s prošnjo procesijo križevega tedna v sosedno faro. Deževalo je. Le par ljudi je bilo v cerkvi. Rečejo mu: Res ni vredno pridigati. Pa je le pridigal. Slučajno je bil v cerkvi imeniten gospod kalvinske vere. Ta pridiga ga je spreobrnila. Taki slučajji so tolažba za nas, če je treba govoriti precej praznim klopem.

Ugledna kmečka hči se je primožila v družino, h Kolmanu v naši fari, v Tinjah. Vzela je vdovca z več otroki. Mož je bil nagle jeze. Tudi je večkrat zaostal v gostilni. Nova gospodinja je bila z delom preobložena. Bog jima je dal še novih otrok. Naenkrat jih je hodilo šest v šolo, eno uro daleč. Pa gospodinja je bila blaga, potrpežljiva, pobožna. Čudil sem se ji. Pa je rekla: Pred več leti sem slišala pridigo, da največ družinskih razprtij pride od hudobnega jezika. Takrat sem trdno sklenila, da se bom varovala vsake razžaljive besede. Tista pridiga je bila za mene najkoristnejši nauk.

Tako razumemo apostola Pavla, ki piše: Gorje mi, če ne pridigujem.

3. Duhovnik spovednik. Že judje so se nad Jezusom hudovali, češ grehe odpustiti more le Bog. In to božjo čudodelno oblast je dal Jezus nam, svojim duhovnikom. In to takrat, ko je rekel: Prejmite Svetega Duha. Katerim boste grehe zadržali, so jim zadržani. Spovedovanje je za duhovnika radostno opravilo. Pridejo taki, ki nimajo smrtnih grehov, je vesel njihovega življenja v stanu posvečujoče milosti. Pri spovedi se jim milost še pomnoži. Pridejo tudi taki, ki imajo na vesti smrtni grehe, tu velja obljuba Jezusova: V nebesih bo večje veselje nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad devetindevetdesetimi, ki pokore ne potrebujejo. In pri tem se spovednik zaveda: Ko bi jaz živel v takih razmerah kakor tile, bi najbrž padel še globokeje. O Bog, kako si mi dober, da si me obvaroval take nesreče.

Pa spovedovanje ima za duhovnika tudi marsikaj bridkega. Tu je predvsem težka odgovornost pred Bogom. In pa dostikrat je spovedovanje naporno, utrudljivo. Ob verskem preganjanju v švici pred dobrimi 80 leti so katoliške duhovnike vrgli v zapore in izgnali. Župnika Pierra Mouttet so zaradi njegove visoke starosti pustili na njegovi gorski fari. Trumoma so od blizu in daleč prihajali k njemu k spovedi. Na veliko soboto leta 1875 je spovedoval od ene opoldne do desetih v noč. Drugi dan, na velikonočno nedeljo, spet od zgodaj zjutraj do sv. maše. Pri maši po obhajilu omahne ves izčrpan ter izdihne na oltarnih stopnjicah. Žrtev ljubezni Jezusovega Srca do ubogih grešnikov. Dobri pastir tak spovednik, ki da življenje za svoje ovce.

Orate fratres! — Molite, bratje, da bo moja in vaša daritev — sv. maša, pridiganje, spovedovanje — prijetna Bogu Očetu vsemogočnemu!

*Nedelavnost koraka s toliko počasnostjo,
da jo dohajajo vse strasti.*

Franklin

„Jaz sem Brezmadežno spočetje“

(Ob stoletnici lurških prikazovanj)

Filip Žakelj, Argentina

Trdijo, da morda zlepa zgodovinska resničnost kakega drugega Marijinega prikazovanja ni tako trdno in tako podrobno dokazana, kakor so dokazali Marijina prikazovanja sv. Bernardki Soubirous v Lurdu. Prav tisto leto, ko je Karel Marx, ustanovitelj komunizma, pisal svoj uvod v kritiko politične ekonomije, katere prvi snopič je izšel prihodnje leto in kateri je temelj njegovega glavnega dela: Kapital, se je Marija, brez madeža izvirnega greha spočeta, sv. Bernardki Soubirous osemnajstkrat prikazala v Lurdu, v Massabielski votlini, od 11. februarja do 16. julija.

Napak bi bilo misliti, kakor trdi pravilno René Laurentin, da je Marija razodela v Lurdu kak nov peti evangelij, različen od nauka prejšnjih štirih evangelijev, z drugimi besedami: Marija v Lurdu ni nič novega povedala, kar ne bi bilo že iz splošnega razodetja znano, pač pa je potrdila, kar je božji služabnik Pij IX. dobra tri leta prej razglasil kot versko resnico: da je namreč res brez madeža izvirnega greha spočeta; silno opozarjala na molitev in pokoro ter v svoji veliki materinski ljubezni začela deliti v Lurdu v vsej obilici telesna in duhovna dela usmiljenja, ki jih je bila v zadnjih sto letih deležna ogromna množica bolnikov, zglednih duš, mlačnih vernikov, grešnikov, obupancev, nevernikov in brezbožnikov. Sedanji lurški in taberski škof Peter Marija Théas si upa trditi: „Če Lurda ne bi bilo, bi bil Bog manj slavljen in ljubljen. Če Lurda ne bi bilo, bi bili manj otroci Cerkev in manj sinovi papeževi. Če Lurda ne bi bilo, bi bili manj katoliški in manj bratski. Če Lurda ne bi bilo, bi bilo več mraka v človeških srcih.“ Upravičeno se letos srce sv. očeta Pija XII., srca škofov, duhovnikov in vernikov obračajo v Lurd. Pij XII. je že za praznik Marijinega obiskovanja preteklo leto izdal posebno okrožnico „Le pèlerinage de Lourdes“, sestavil posebno molitev za lurške romarje v čast brezmadežni Lurški Materi božji ter podelil lurškim romarjem še mnogo drugih prednosti. Ustanovili so poseben mednarodni odbor za obhajanje lurškega jubilejnega leta, kateremu predseduje Evgen Tisserant, dekan kardinalskega zbora, in pri katerem izredno vneto sodeluje omenjeni lurški škof Théas.

V Lurdu so štiri svetišča: Lurška votlina z oltarjem, kjer so se zgodila Marijina prikazanja, lurška bazilika in kripta pod njo ter rožnovenska bazilika. 25. marca 1958 bodo pa posvetili velikansko podzemeljsko cerkev, ki bo imela samo en oltar; to bo nekaka dvorana, ki bo imela simbolično obliko pšeničnega zrna oziroma ribe; vanjo bo lahko šlo okoli dvajset tisoč ljudi. Robert Brien trdi, da pričakuje to leto v Lurdu z vsega sveta vsaj šest milijonov romarjev. Upajmo, da bo med njimi tudi večje število slovenskih vernikov in duhovnikov na skupnem romanju mesecu julija, gotovo pa nekaj tudi na desetem mario-loškem oziroma tretjem marijanskem mednarodnem kongresu, ki se bo vršil v Lurdu od 4. do 17. septembra 1958 in bo obravnaval vprašanje: Marija in Cerkev; včasih se slišijo uradno še ne potrjeni glasovi, da bo morda romal v Lurd celo sv. oče Pij XII.

Kar sami od sebe se nam za lurško jubilejno leto vrivajo važni, zveličavni sklepi: Seznanimo se z resničnostjo lurških dogodkov ter skušajmo razumeti kolikor mogoče podrobno in natančno Marijine nauke in naročila. Z vso ljubeznijo vzemimo v roke okrožnico „Le pèlerinage de Lourdes“ ter jo iskreno premišlujemo. Iz nje bomo prav spoznali, kakšen pomen ima Lurd za nas, za vernike in za vso sv. Cerkev. Obnovimo duha molitve, opravljajmo dobro predvsem duhovne dnevnice, druge duhovniške molitve, zlasti pa ne pozabimo na molitev sv. rožnega venca, ki ga je Lurška Gospa pri vseh prikazanjih imela v rokah in očitno pokazala, kako ji je ta molitev všeč. Poživimo duha pokore: notranje in vnanje. Ne bi prav razumeli lurškega Marijinega naročila, če ne bi hoteli razumeti, kako je pokora važna za naše notranje življenje, za duhovno obnovo vernikov in predvsem za spreobrnjenje grešnikov, ki jih je danes morda mnogo več in večjih, kakor jih je bilo pred sto leti. Robert Brien ob spominu na to stoletnico tako pomembno kliče: „Potrebno je, da legija vernih dvigne gore materializma s svojo molitvijo in žrtvijo ter s hrepenenjem, da bi bila prednja straža vseh veličastnih pridobitev Cerkve. To je ura Naše Gospe. Stoletnica lurških prikazovanj je puščica v srce vsem materializmom.“

Na ta materializem, ki se je v najrazličnejših oblikah tako zelo zajedel v srce človeške družbe tudi Pij XII. prav posebno opozarja v okrožnici „Le pèlerinage de Lourdes“ ter se posebej obrača na katoliške duhovnike, naj bi po Marijinem zgledu, ki je pred sto leti v Lurdu dvignila bojni klic, pridigali o temeljnih resnicah zveličanja, posebej tudi o vrednosti človeške duše. Skušajo pa naj po zgledu Brezmadežne priti do človeških src z ljubeznijo in potrpežljivostjo. Meseca maja bomo pri šmarnicah imeli priložnost, da ves mesec govorimo lahko o važnosti Marijinih naročil v Lurdu. Tako vernike lepo pripravimo na romanje v Lurd. Kateri pa ne bodo mogli iti tja, pa jim pripravimo kako lepo romanje h kaki lurški kapeli v domači župniji ali v bližini. Saj lurških kapel ne pri nas ne po svetu ne manjka. Predvsem pa se skušajmo navdušiti za Marijin brezmadežni zgled ter jo skušajmo posnemati, da se bomo zlasti duhovniki kar najbolj varovali greha, skrbeli za čisto vest, vzljubili njene kreposti ponižnosti, skritosti, pokorščine, vdanosti v voljo božjo, popolne čistosti, molitvenega življenja in ljubezni do trpljenja. Obnovimo ljubezen do zakramenta sv. pokore, posebej pa do presv. Rešnjega Telesa. Saj Lurd ni samo Marijino mesto, ampak prav posebno evharistično mesto. Ne pozabimo na Marijino usmiljenje ter po zgledu Brezmadežne delimo, kolikor le moremo, telesna in duhovna dela usmiljenja.

Letos bomo slovenski izseljenci zbrali podpise in po gospodu škofu dr. Gregoriju Rožmanu sv. očetu poslali prošnjo za razglasitev resnice, da je Marija srednica vseh milosti. Zlasti duhovniki pri tej lepi zadevi vneto sodelujemo s prepričanjem, da nam bo Brezmadežna vse bogato povrnila. Naša Gospa Lurška, prosi za nas!

Opomba: Zelo priporočam tole zares dobro slovstvo o Lurdu: Fr. Trochu, Sainte Bernardette Soubirous, Paris 1954 (Kat. knjig. Emm. Vitte (izvrstno delo); Lauretin R., Sens de Lourdes, Paris 1955 (škof Théas tega znanega mariologa imenuje kar lurškega bogoznanca); L. Lochet, Apparitions, Bruges 1957 (Desclée de Brouwer; zakaj Marija s prikazovanju posega v našo dobo); Maréchal H., O. P., Mémorial des apparitions de la Vierge dans l'Eglise, Paris 1957 (Cerf). Revija „Marie“, nov.-dec. 1957, je vsa posvečena božični skrivnosti in Lurdu. — Izšle bodo tudi slovenske lurške šmarnice.

Moderna fizika in metafizika

Franc Mihelčič, Avstrija

Takole se sliši pogosto: današnja moderna, zlasti atomska fizika, je premagala nazore klasične fizike, ki so bili v direktni opreki z metafiziko, saj so bili materialistični, in je odprla vrata v metafiziko. Radi tega si obetajo mnogi od nje in od vsega naravoslovja dokazov za bivanje Boga in duha.

Da je ta sodba pre nagljena in naravnost zmotna, je morda temu ali onemu znano; vendar se mi zdi, da je primerno na kratko spregovoriti o tem predmetu prav duhovnikom, ki imajo opraviti z dijaki v šolah ali izven njih, ali pa se v svojih pridigah ali predavanjih sklicujejo na moderne fizike kot n. pr. na Plancka. Treba je neke mere jasnosti in razumevanja za to.

Preden preidem na predmet sam, bi želel poudariti nekatera dejstva, ki jih velja imeti pred očmi; prvo: navidezne težave in nasprotstva, ki so še pred polstoletjem kalila dobre odnose med vero in znanostjo ali recimo med krščanskim in naravosloveskim svetozorom, so postala po novejših dognanjih zlasti moderne fizike in astronomije brezpredmetna; drugo: kot posledica tega je psihološka nastrojenost naravoslovcev napram veri in zlasti krščanstvu povsem drugačna, to se pravi, vsaj tolerantna, ali vsaj tolerantnejša, kot pred dobrimi 50 leti (priznati Stvarnika, verovati v čudeže ali svobodno voljo človeka danes ni več nazadnjaško, marveč sposobno prestopiti prag laboratorijev in univerzitetnih stolice); tretje: kljub temu pa so med naravosloveskim in krščanskim svetozorom nasprotstva, ne sicer tako vidna kot nekoč, pa nič manj (morda še bolj) nevarna in globoka. In opozoriti prav na ta nasprotstva je namen tega mojega prispevka. Zlasti so vidna na dveh silno važnih poljih, tako na polju priznanja izvenmaterijskih sil (atomska fizika) in na polju početka materije in s tem sveta.

1. Materija in duh

Kaj se je pravzaprav spremenilo v območju fizike v zadnjih letih? Če pogledamo nauke klasične fizike, vidimo, da je bilo na osnovi teh mogoče vnaprej določiti in izračunati (preračunati) vse pojave in vsa dogajanja, ki bi se utegnili dogoditi in vse, kar se je dogodilo, je bilo možno razložiti mehanistično, kot posledico nespremenljivih zakonov. Osnova tega nauka je bila predstava, da so vse telesne tvorbe določene oblike in velikosti, katerih pot je po zakonih točno in jasno načrtana. To pot v prostoru je bilo možno predvideti in preračunati. Iz tega je sledilo naziranje, da se da vsak pojav v naravi razložiti mehaniskim potom, ker je vse podrejeno nespremenljivim zakonom mehanike. Temu nazoru pravimo mehanistični svetozor.

Prvi sunek temu zorenju sveta je dal Einstein s svojo relativitetno teorijo, drugega pa de Broglie, Heisenberg in drugi s kvantno teorijo. S prvo je ovrgel avtor vero, da se da vsak dogodljaj nazorno predstaviti, otipati in preračunati, po drugi pa je postalo jasno, da to, kar velja za makrokozmos, nikakor ne velja že samo po sebi za mikrokozmos (to se pravi, kar velja za

mizo in stol, ne velja za dele atoma: elektron, proton, neutron). S tem pa je postalo jasno, in to je važno zapomniti si, da o kakem točnem predvidenju in preračunjanju dogodkov in dogajanj ni govora; nasprotno pa tudi ni mogoče trditi, da bi nekaj, česar ne moremo predvideti po nam znanih naravnih zakonih, samo po sebi ni možno, ali, da v naravi ni mogoče gotovo trditi, da je nekaj nemogoče. Naravni zakoni so sicer tu, toda, ali se kaj, kar se nam zdi z njimi v opreki, more ali ne more zgoditi, ne moremo z gotovostjo izreči, ne v pozitivnem, ne v negativnem oziru. Kar moremo reči, je le, da je nekaj verjetno ali neverjetno, nikakor pa ne gotovo.

Kaj sledi iz tega? Morda, da je mehanistično gledanje, zorenje na svet in dogajanja v njem, premagano, ker uči moderna fizika, da ne gre jemati dogajanj mehanistično? Morda je napravil ta moderni fizikalni svetozor mesto čudežem in svobodni volji človeka? Kdor bi tako sodil, bi se varal. In zdi se mi, da se marsikdo vara. Zakaj?

Res je premagano mehanistično tolmačenje sveta in dogajanj v naravi, v koliko razumemo s tem izrazom oni materializem, ki je skušal razložiti vse pojave v naravi, tudi delovanje duše in življenje, mehanistično; toda tudi sodobna fizika, ki sicer govori o nematerielnih, recimo raje razsnovljenih (dematerializiranih) elementih (n. pr. elektronu), je še vedno materialistična, treba je le razumeti, kaj imenuje in kaj razume z razsnovljenjem. Če trdi, da je elektron razsnovljen, nikakor ne trdi, da je duh; kje je fizik, ki bi mu kaj takega padlo v glavo? Tudi govori o življenju in življenjskem zdejstvovanju atomskih delov. S tem pa ne prizna nobenega življenjskega, nematerielnega počela v atomu.

Z oznako „posnovljenje“ in „razsnovljenje“ (materializacija in dematerializacija) hoče razložiti, da je (eksistira) neka snov, n. pr. proton ne le kadar se giblje, ampak tudi kadar miruje; svetlobni kvant pa n. pr. je (eksistira) le, kadar se giblje, ne pa, kadar miruje; v prvem primeru je materializiran, v drugem dematerializiran. Če se svetlobni kvant (foto) spremeni v proton, tedaj postane materielen, se posnovi; pravimo, foton se materializira. Če se pa spremenijo elektroni in pozitroni v fotone, izgube snov, se dematerializirajo, razsnovijo. Toda jasno je, da je foton prav tako materielen, kot elektron oziroma proton.

Če je vsak svetozor, ki ne prizna ničesar izvenmaterialnega, oziroma, ki sta mu tudi duševno in duh le učinek materielnih mehanskih vzrokov, tedaj je moderna fizika prav tako materialistična, kot klasična.

Oglejmo si v tej luči gledanje moderne fizike na čudeže. Je li čudež možen ali ne? Klasična fizika je to možnost gladko odklanjala in sicer iz enostavnega razloga, ker se ni dal predvideti, ne preračunati, ne pričakovati, ker ni bilo v naravi zakonov, po katerih bi se mogel izvršiti. Kako pa gleda moderna fizika nanje? Kaj pravi o njih?

Mnenje, da se je v tem pogledu kaj spremenilo, je zmotno; morda se je položaj še poslabšal, ker jemlje stališče, na katerem stoji današnja fizika, čudežnemu pojavu znak izrednosti, čudežnosti, to je nečesa, kar ni možno razložiti po naravnih zakonih, in mu da znak neke sicer nepričakovane, a tudi ne nemo- goče verjetnosti. To prizna tudi pogosto citirani znanstvenik Planck: „Kdor

vzame svojo vero resno in ne more prenesti, da pride znanost v opreko z njo, se znajde pred zadevo vesti, če se more še prištevati h kakki verski skupnosti, ki izpoveduje vero v čudeže“ (Vorträge und Erinnerungen, Stuttgart 1949). Kaj hoče reči s temi besedami? V ozadju te izjave ni več vera naravoslovcev v nespremenljivost naravnih zakonov, da je Bog vezan nanje in spričo njih brez moči. To je bila dogma naravoslovcev pred petdesetimi leti. Danes ta dogma ne drži več. Naravni zakoni dovoljujejo širše polje raznim dogajanjem, ki se zde v opreki z njimi, kar pa je le videz; kajti kako daleč in kako globoko sega okvir mogočnosti, nam je neznano in zato ostane tudi pri še tako izrednem in nenaravnem dogodku odprta pot za naravno razlago. Kot vidimo, je vzela moderna fizika čudežu to, kar je zanj bistven znak, njegovo čudežnost in ga degradirala na zgolj naraven, izreden dogodek.

Naj to osvetlim z besedami znanega angleškega astronoma in fizika Eddington-a: „Težka posledica opustitve stroge kavzalnosti (to je nedvoumnega predvidevanja in preračunavanja pojavov v naravi), je v tem, da ne moremo več jasno razlikovati med naravnim in nadnaravnim,“ to se pravi, da ne moremo več nedvoumno izreči sodbe, kdaj gre za nek resnično naraven in kdaj za nadnaraven pojav. Čudeži imajo le v toliko prostor v modernem fizikalnem nazoru, v kolikor so zelo malo verjetni, ne pa nemogoči. To se pravi, da za čudež ni potreben poseg neke nadnaravne sile v naravne zakone. Radi tega tudi ne moremo nikoli ugotoviti, da je nekaj res čudežno; človek se utegne v vsakem primeru, pa naj odkloni ali pristane na čudež, varati. Ko sodi, da je nekaj čudežnega, utegne biti le nekaj naravnega, čeprav le v verjetnosti 1 : 10,000.000.

Podobno kot s čudeži je s **svobodno voljo**. Že Einstein in Planck sta odklonila resnično svobodno voljo; jasno, če človek ni nič drugega kot le materija, če mu ne priznamo duhovne duše, mu tudi ne moremo priznati svobodne volje. Če pa že govore o svobodni volji in duhovnosti, je to razumeti le v okviru delovanja atomov možgan. Človek, ki prizna svojskost duhovne duše, si stavi vprašanje, kako učinkuje le ta na materielno delovanje telesa. Mogli bi si odgovoriti ali razložiti na dva načina: 1. s fizikalnega gledišča ni za nek atom možgan še določeno, če naj preide ali ne preide v neko drugo stanje; temu nevtralnemu stanju se pridruži vpliv duše, ki povzroči, da atom le preide v drugo stanje. Ta sprememba povzroči v živčevju neke določene reakcije in po teh določene gibe telesa. 2. V materielnem polju ni nič nedoločenega, torej tudi ne neke možnosti za odločitev v dveh več smereh; tedaj, če duša ne vpliva na odločitev, je materielno dogajanje po celokupnosti soudeleženi materielnih vzrokov v možganih že v celoti vnaprej določeno; če se pa pridruži vpliv duše, se utegne zgoditi, da se to, kar bi se sicer samo po sebi moralo zgoditi, ali da se to, kar bi se zgodilo, če bi odločal le zgolj materielni del, ne zgodi ali pa da se zgodi nekaj vmesnega, torej. ne eno, ne drugo. To bi se reklo: obe sili se ali okrepi ali prevlada ena ali druga ali pa nobena. V prvem primeru je duša nekaj dodanega k nečemu, ki samo po sebi še nima določene smeri, ali pa, da je delovanje duše z delovanjem telesa hkratno ter sad tega sodelovanja neka rezultanta, ki odloči, v katero smer naj gre odločitev. S tem, da priznamo obe možnosti, priznamu tudi neodvisnost duše od materielnih zakonov.

2. Stvarjenje sveta in Stvarnik

Še v tem stoletju je zapisal znani švedski fizik, Svante Arrhenius, da je „mnenje, da bi moglo nastati nekaj iz nič, v absolutnem nasprotstvu s sedanjim naravoslovjem, ki stoji na stališču, da je snov nespremenljiva“; in Plate je dejal: „Materija je; iz nič pa ni nič; torej je materija večna. Stvarjenja materije ne morem priznati.“ Prvi izrek je bil zapisan leta 1911, drugi pa leta 1907. Oboje je v opreki z besedami sv. pisma, ki pravi: „V začetku je ustvaril Bog nebo in zemljo.“

Če primerjamo zgoraj navedene trditve priznanih znanstvenikov s stališčem, ki ga zavzema današnja veda napram naukom o večnosti in nespremenljivosti snovi, opazimo silno velik preobrat; današnja znanost prizna, da je snov spremenljiva in torej nikakor ne večna. Kako je prišlo do tega preobrata? Popolnoma enostavno: oba zakona, to je oni o ohranitvi mase, kot oni o ohranitvi energije, sta veljala nekoč za absolutno neskladna z vero v stvarjenje. Prvi uči, da ostane masa snovi pri vseh naravnih pojavih nespremenjena, drugi pa, da ostane ohranjena pri vsakem naravnem procesu ona energija, ki je bila pred njim. Svoj čas se je namreč zdelo, da je prav radi teh dveh zakonov vsak začetek snovi nemogoč. Razumljivo; če bi bile nastale ob stvarjenju iz nič snovi ali energije vsega sveta, bi izgubil prvi, pa tudi drugi zakon na veljavi, kar pa se je zdelo nemogoče. Zakaj? Zato, ker je tudi Bog vezan na te večne in nespremenljive zakone. To načelo je slično onemu glede čudežev.

In vendar ta „nič“, iz katerega je ustvaril Bog svet, ni absoluten nič, marveč je bil Bog. Če bi Boga ne bilo, bi seveda tudi svet ne mogel biti ustvarjen; veljalo bi, kar je dejal Plate: „iz nič, ne nastane nič!“; ker pa je bil Bog, njegov ugovor proti stvarjenju ne drži. Imeti pa moramo pred očmi, da pri stvarjenju ne gre za preoblikovanje nekega dela ali delca Boga, kot bi se bil Bog posnovil, materializiral, kot bi bilo stvarjenje posnovljenje delca Boga. Nauk Cerkve, ki paudarja, da izven Boga ni bilo pred stvarjenjem nič, hoče to preprečiti in uči, da je priklical Bog z dejem svoje vseмогоčne volje snov v bivanje in sicer iz nič, ker ni bilo razen njega nič. Tudi ni našel Bog že kake prasnovi ali praenergije, ki bi jo bil preoblikoval v snov ali energijo; razen njega ni bilo nič. Pri stvarjenju gre torej za neko novo stvar in za popolno odvisnost ustvarjenega od Boga-Stvarnika.

Kako pa je z današnjo znanostjo? Prizna stvarjenje? Poglejmo! Že v minulem stoletju so se oglašali poedinci k temu vprašanju in so označevali svet kot nekaj minljivega. Toda takrat je bilo nemoderno in resnega znanstvenika nevredno o tem in v tem tonu govoriti; moderno je bilo izpovedovati vero v večnost snovi in torej tudi sveta. Dandanes pa je prav obratno; moderna znanost (vsaj zapadna, kajti marksistična je vezana po doktrini partije) stoji na stališču, da je starost sveta in materije sploh omejena. Do tega spoznanja in zaključka so prišli na osnovi nauka o entropiji, ki pravi, da se razlika med temperaturama vročega in mrzlega telesa, če ju prepustimo samima sebi, izravna, tako da sta končno oba enako topla. Obratno je nemogoče pričakovati, da bi se pojavila razlika med temperaturama dveh enako toplih teles sama od sebe, brez zunanega vzroka. Ta zakon sta formirala leta 1850 znani Clausius in Kelvin. Iz tega pa sledi glede stvarjenja sveta: če bi bil svet večni, bi se

morala razlika med temperaturami (to je intenziteta temperatur) v dolgi dobi obstoja že izenačiti, tako, da bi danes ne opazili več razlike med njihovimi temperaturami, kar pa nikakor ne drži, kajti med posameznimi nebesnimi telesi in njihovimi deli je opaziti veliko razliko. Iz tega sledi, da svet ne more biti večen. To sklepanje govori seveda le v prilog minljivosti sveta in torej v prilog njegovega začetka in konca, ne pa v prilog Stvarnika. Isto velja glede vseh dokazov, ki jih navajata astronomija in geologija v prilog stvarjenja. Na osnovi teh dobimo za starost sveta lepo vsoto let, to je okoli 5 do 10 milijard let (so, ki cenijo skrajno starost na 20 milijard let), vsekako velika razlika med poedinimi trditvami, ki pa je brez pomena glede vprašanja o stalnosti, oziroma večnosti, odnosno minljivosti sveta. Za zemljo stavijo običajno 3 milijarde let, za sonce pa okoli 5—6 milijard. Kako so prišli do teh števil, ni predmet te razprave.

Na osnovi tega, kar bi mogli navesti tu v prilog minljivosti sveta, povzamemo sledeče: doslej niso naleteli na nobeno nebesno telo, ki bi bilo starejše od 10 milijard let; če upoštevamo vse v poštev prihajajoče naravoznanske argumente in dejstva, ima današnja oblika sveta (če je bila pred njo kaka druga, ne vemo) svoj začetek kakih 10 milijard let nazaj. Namenoma sem dejal „današnja“ oblika, ker ne vemo, če sovpade začetek sveta z zakonom materije (snovi). Javljajo se namreč glasovi, kot Lamaitre, Jordan in drugi, ki skušajo razložiti začetek sveta z nastankom praatoma (Lamaitre), oziroma enega para neutronov (Jordan), ali pa (Tolman), naj bi nastajanje in prenehovanje sveta bilo le pulziranje, fluktuiranje, krčenje in širjenje snovi, in da je današnja oblika vesoljstva le neko širjenje, ki je začelo pred dobrimi 5 milijardami let, kar pa da ne pomeni začetka sveta na sploh, marveč le začetek današnje oblike, ki je ena perioda med mnogimi. Da bi bilo kaj takega mogoče oziroma nemogoče, ni mogoče z dokazi ne podpreti, ne ovreči; vse to so pa le podmene, za katere ni nikakih prijemljivih dokazov.

Pa naj bo tako ali drugače; dandanes je izgubil nauk o večnosti snovi na pomenu, razen v vrstah marksistov pristašev dialektičnega materializma. Njegovo stališče je v popolni opreki z moderno znanostjo in torej radikalno reakcionarno.

Iz tega pa sledi, da je vera v stvarjenje snovi in sveta izven območja naravoslovskih ved, pa naj bo astronomije, geologije ali fizike in je zgolj filozofska in verska zadeva, kot to pove papež Pij XII. v svojem nagovoru, kjer govori o dokazih božjega bivanja v luči moderne znanosti; takole pravi: „Res je, da ne dopuščajo naravoslovska dejstva, ki so jih ugotovili doslej glede stvarjenja v času, nikakega dokončnega sklepanja v nasprotju z dejstvi metafizike in razodetja, če gre le za vero v stvarjenje na sploh in le razodetja, če gre za stvarjenje v času. Naravoslovska dejstva, o katerih smo govorili, zahtevajo nadaljno raziskovanje in znanstveno utrjevanje. Teorije, ki se naslanjajo nanje, potrebujejo nadaljnječa razvijanja, da bodo mogle biti varno izhodišče za dokaze, ki so izven pravega območja naravoslovja.“

S temi besedami poudarja papež sledeče: 1. zadnji in odločilni korak stvari v smeri k Bogu je le dar božji, ne pa plod dokazovanja iz narave; 2. naravoslovje deducira na osnovi poskusov, eksperimentov, ki so mu edini dokaz za nekaj, ne pa na osnovi logike. Neko naravoslovsko teorijo in podmeno moreš le

toliko dokazati, v kolikor jo podpreš z dokazi, ki pa niso iz logike, marveč iz eksperimentov v naravi. Tako moramo razumeti izreke naravoslovcev, ki se zdijo, da done v prilog vere, n. pr. Maks Planck-a, ki pravi: „Je še drugo in pravzaprav osnovno vprašanje: živi li Bog v duši vernikov ali pa vlada svet neodvisno od tega, če verujemo vanj ali ne? Tega vprašanja ne moremo odgovoriti znanstveno logično, z dejstvi. Odgovor nanj je zadeva vere.“ (Vorträge und Erinnerungen, str 324). S tem pa odklanja principiелno možnost dospeti že na osnovi naravne pameti do Boga; to je razumljivo, saj je to protestantsko stališče (in Planck je bil protestant), ki uči, da je po izvirnem grehu človeška pamet tako oslABLjena in otemnjena, da se naravnim potom ne more dvigniti do Boga in ne more niti ugotoviti, če je ali ni. Nasprotno pa priznavajo katoličani s sv. Pavlom (Rimlj 1, 19) in Knjigo Modrosti (13, 5), da more človek vsaj v principu, kljub po izvirnem grehu oslABLjeni pameti spoznati, da je Bog. To izjavlja tudi Vatikanski cerkveni zbor.

Kar pa prav gotovo iz vsega tega sledi, je, da ne more naravoslovje na noben način prinesiti uspešnih dokazov proti bivanju Boga ali kakim drugim verskim resnicam, da pa tudi ne more v prilog teh dati nikakih dokazov. Rezumljivo: Bog ni del narave in stoji izven vseh in vsakih naravoslovskih eksperimentov.

NAMENI APOSTOLSTVA MOLITVE ZA LETO 1958

JANUAR: Splošni namen: Da bi vsi iskali edinstvo kristjanov v edini od Kristusa ustanovljeni Cerkvi.

Misijonski namen: Da bi Japonci spoznali univerzalne vrednote krščanskega nauka.

FEBRUAR: Splošni namen: Da bi Iurška Devica naklonila moč in tolažbo vsem, ki trpe za Kristusa.

Misijonski namen: Da bi verskega duha Kitajcev ne izmaličil brezbožni materializem.

MAREC: Splošni namen: Po papeževem namenu.

Misijonski namen: Da bi ustava Indonezije bila utemeljena v veri v Boga.

APRIL: Splošni namen: Da bi primerna evharistična vzgoja bolj pritegnila otroke k duhovništvu.

Misijonski namen: Da bi Cerkev na Ceylonu bila vedno bolj spoštovana.

MAJ: Splošni namen: Za dušno pastirstvo v velikih mestih.

Misijonski namen: Da bi v Indiji ne napredovalo le gospodarsko življenje marveč tudi duhovno.

JUNIJ: Splošni namen: Da bi v sedanjih težavah ljudje stavili svoje zaupanje v ljubezen Srca Jezusovega.

Misijonski namen: Za mir in pravičnost v arabskih državah.

Poizkusi za povezavo slovenskih vrst v tujini

V obvestilo in resen premislek objavljamo bralcem izbrane odstavke iz poročila, ki ga je v preteklem letu na sestanku izseljenskih duhovnikov v Zapadni Evropi ob navzočnosti in pod pokroviteljstvom g. škofa dr. Rožmana podal g. Vinko Žakelj.

Prevzvišeni, dragi sobratje!

Cilj našega delovanja je dušni in telesni blagor naših rojakov v tujini.

Kako smo daleč od tega cilja!

Kajti kot narod v tujini smo v mnogih pogledih neoblikovana gmota, na slepo razmetana po vseh kontinentih, žalostna žrtev razkristjanjenega in pokvarjenega okolja, „materia prima“, izkoriščana po drugih narodih pri delu za svoje, nam tuje, cilje.

To je v kratkem žalostna slika usode našega življa na tujem.

Mnogo je zamujenega, mnogo je neizbežnega, a vendar bi se še mnogo dalo rešiti za Boga in narod, ako bi mi znali prav izkoristiti priložnosti, ki nam jih čas nudi.

Prisotnost lepega števila duhovnikov in laičnih izobražencev v emigraciji je dragocen kapital, ki more in mora koristiti slovenskemu narodu. Ta kapital mora donášati; investirati ga moramo v težavno podjetje, ki bo iz brezoblične gmote naše krvi na tujem oblikovalo življenja zmožno telo, ki se bo razvijalo in napredovalo v delu za svoj lastni cilj.

Kako bomo to dosegli?

Po organizaciji.

V mislih imamo organizacijo, ki bi povezala vse člane slovenskega naroda, ki so raztreseni po vseh kotih zemeljske oble. Še nikdar nismo imeli toliko možnosti, da iz svojih vrst v tujini ostvarimo acies ordinata, ki nas bi strumno vodila k cilju.

Saj imamo že marsikaj lepega, a je čisto vse tako priložnostno, slučajno. En

sam izseljenski duhovnik se na obsežnem področju kot brodolomec muči, da reši, kar se rešiti da. Pod silo razmer je moral postati „gospod vse sam“, sam za vse.

Če je to bilo nujno nekoč, danes ni več.

Sedaj imamo možnost, da bremena porazdelimo in načrtno dvignemo kakovost našega dela.

Učimo se pri nasprotnikih! Kako so ti organizirani! Dobro poznajo svoj cilj, imajo skrbno premišljeno metodo delovanja, avtoriteto, disciplino, — so v resnici „acies ordinata“.

Seveda, boriti se moramo s čisto posebnimi težavami. Ker smo nasilno odtrgani od zaledja, nekako visimo v zraku. Stanujem z nemškim izseljenskim duhovnikom in zato morda bolj kot kdo drugi čutim, kaj za izseljenskega duhovnika pomeni zaledje. Kar ima on že na krožniku servirano, moramo mi z velikim trudom in žrtvami šele ostvarjati.

A to ne sme ostati tako. Vojak na bojišču ne more dolgo vzdržati, se ne more uspešno braniti, če nima svojega oporišča v zaledju.

Isto velja za nas!

Mi potrebujemo zaledje.

Ako so nas razmere nasilno odtrgale od našega naravnega zaledja v domovini, je naša dolžnost, ako hočemo odgovarjati potrebam časa, da tu, v tujini, ostvarimo umetno zaledje vsemu našemu verskemu, kulturnemu, narodnemu in socialnemu delovanju.

To bomo mogli doseči po dobro zamisljeni in skrbno izpeljani organizaciji.

Tako so nam razmere same vsilile misel na Slovensko izseljensko zvezo, ki jo je po drugi svetovni vojni g. Babnik Nande prvi začel razširjati. Šel je v Ameriko in tej misli tam začel utirati pot. Dosegel je uspehe, ki pa so se hitro razblinili, ker zamisli ni uspel dati, kar ni nič čudnega, življenja zmožne oblike. Ni namreč lahko doumeti in upoštevati najrazličnejše okoliščine naših rojakov in njihovih že obstoječih organizacij, razkropljenih po širnem svetu. Nam vsem to dela velike preglavice, a kako bi bilo nespametno, ako bi že ob prvih težavah vrgli puško v koruzo. Kdor išče ta najde.

Ko smo se pozneje sestali tu, v Bon Secours, je **povezava naših vrst** bila glavni predmet naših razgovorov.

Cilj snujoče se organizacije nam je bil povsem jasen: **ostvariti zaledje, oporišče** našemu delovanju v tujini.

Kako to doseči pa nam še ni bilo jasno.

A smo se držali načela Janeza Ev. Kreka, ki pravi, kdor je **začel** nekaj delati, je že polovico dela opravil.

Začeli smo. Složno!

S čim?

S tem, kar naj bi nekoč postalo evropski del Slovenske izseljenske zveze. Izseljenski duhovniki so iz svoje srede izbrali pripravljalni odbor SIZ, ki naj se v stiku s slovenskimi predstavniki po svetu trudi dobiti pravo obliko slovenske povezanosti v tujini, — ki naj širi misel o povezanosti ter skrbi za izvajanje programa, ki smo ga skupno določili.

Sobrat g. Kunstelj Nace je napravil osnutek ustroja bodoče SIZ, ki govori o Osrednjem predstavništvu, verskem, kulturnem in gospodarskem odseku. Če bi g. Kunstelj s svojim osnutkom ne dosegel drugega, je že to veliko, da je bil povod za konkretno razpravljanje o predmetu. Mi nismo poklicni pravniki,

zato nima smisla cepiti dlake ob posameznih besedah osnutka. Mogoče bo treba marsikaj spremeniti, dopolniti, točneje izraziti. Z veseljem sprejemamo vsako zamisel in vsak nasvet, ki služi stvari. Gibalo pri sestavljanju osnutka niso bile kake voditeljske težnje, temveč iskrena želja postaviti temelj **umetnemu zaledju** naše delavnosti v tujini.

Kako smo opravljali drugo dolžnost, sprejeto na našem lanskem sestanku izseljenskih duhovnikov, namreč: misel o povezanosti naših vrst med Slovenci v tujini?

O sklepih sestanka smo obvestili vse vidnejše predstavnike Slovencev v tujini. Navezali smo stike z mnogimi vplivnimi slovenskimi osebnostmi. Odziv je bil večinoma dosti ugoden. Misel prodira počasi, a gotovo. Da stvar ni bolj napredovala, moramo pripisati zanletenosti problema, prezaposlenosti tistih, ki imajo dobro voljo, deloma pa tudi okostenelosti mnogih naših v tujini.

Skušnja nas uči, kako zelo je potreben izseljenski duhovnik našim izseljencem. Zato je bilo sklenjeno: **Dobiti moramo novih izseljenskih duhovnikov.**

„Ceterum censeo“ pripravljalnega odbora evropskega odseka SIZ je bil: **nujno treba novih duhovnikov.** Pisali smo na vse strani, kjer smo pričakovali ugoden odziv. Smo upali, se bali, bili razočarani, dokler se zadeva po Vašem posredovanju, Prezvzišeni, ni začela obračati na bolje.

Ne smemo pozabiti, da je slovenski duhovnik v tujini močna trdnjava tudi za čisto narodne cilje in želje Slovencev. Po njem je svet pravilno obveščen o problemih slovenskega naroda. Ker pa Slovenija leži v Evropi in ne nekje v argentinskih pampah, je čisto logično, da mora čim več slovenskih duhovnikov priti v Evropo, ne samo dva ali trije.

Ker vsa delavnost med izseljenci v Evropi sloni predvsem na duhovniku, so novi izseljenski duhovniki bili glavna briga pripravljalnega odbora SIZ.

Odgovornost beguncev do svojih trpečih bratov

Anton Merkun, U. S. A.

Vsi narodi, ki so prišli pod komunistični jarem, žive v strašnih stiskah. Tudi za časa rimskega gospodstva v prvih stoletjih ni bilo tako groznega preganjanja kristjanov kakor je danes. Dandanes se izvršuje rodomor ne samo radi vere, ampak tudi radi gospodarstva, radi kulture, radi socialnega življenja. Totalitarni sistem se ne da z nobenim dosedanjim tiranskim sistemom primerjati. Srečni oni ljudje, ki so ušli iz komunističnega pekla. Toda begunci, ki so jih sprejeli zapadni narodi in jim dali kruha, morajo biti tem narodom hvaležni in biti lojalni do njih vlad in imeti ljubezen do nove domovine. Vprašanje pa je, ali imajo begunci kake obveznosti in odgovornosti do stare domovine? Mnogi begunci bodo ostali tam, kjer so se naselili. Mnogi so si ustanovili svoje družine, tu imajo zasluzek, so na varnem za svoje življenje in se kar dobro počutijo. Toda precej beguncev se bo vendar vrnilo domov v svojo staro domovino ob svojem času. Ne samo kmetje se bodo vračali, ampak tudi inteligenca, profesorji, razni uradniki, zdravniki, obrtniki, industrijci, politiki, odvetniki itd.

Tedaj bo prišel čas, da bo narod zahteval račun, kaj ste zanj storili v begunstvu, ozir. v zapadnih deželah na varnem? Položiti bomo morali poročilo o svojem delovanju, kaj in kako smo skrbeli in delali za svoj lastni narod? Zdaj moramo delati za rešitev svojega naroda, zadnji čas je. Poglejmo, za katere reči bodo ljudje spraševali?

1. Kaj ste storili v verskem oziru? Kako ste organizirali molitev in dela zatajevanja, da potolažite božjo jezo, da nam Bog pomaga do resnične svobode?

2. Ali ste razvili med narodi v svo-

bodnem svetu mogočno propagando za rešitev svojih trpečih bratov in sestra, svojih družin, svojih staršev, svojih sorodnikov? Ali ste dovolj glasno povedali svetu, kaka zverinstva se vrše nad vašim narodom, kako mučijo in pobijajo ljudi posamič ali masovno? Ni samo en Katin na svetu, ampak je mnogo Katinov. Kako so vaše sonarodnjake ubijali s streli, s sekanjem glav, s potapljanjem na morju, z lakoto, s strupenimi plini, s steriliziranjem, kako so bili očetje in sinovi posamič ali masovno poklani? Ali ste povedali zapadnjakom, kako so bile vasi in mesta požgana, šole, društveni domovi, cerkve porušene? Kako so bile cerkve oropane vsega premoženja? Kako je mladina pohujševana in zapeljana? Kako so prišli ljudje ob vse premoženje, ki so se ga roparji polastili? Kako ljudstvo trpi lakoto in pomanjkanje, kako je brez živil, brez obleke, brez zdravil? Ljubi begunci inteligentje, tedaj boste pozvani, koliko spisov, brošur in knjig ste izdali v begunstvu v tujih jezikih: v angleščini, francoščini, španščini, da ste tuji svet informirali o naši nesreči z namenom, da bi ga nagnili, da pride na pomoč nam?

3. Ali ste poslali kaj paketov v svojo domovino vašim bratom, sestram, staršem, sorodnikom, prijateljem, znancem? Hvaležni vam bodo za živila in za oblačila. Vsako staro obleko znajo lepo izrabiti. Vse jim prav pride. Dobra dela izkazovati, lačnemu dati hrane, golemu obleko, vse to je delo usmiljenja, za kar je nam Bog obljubil večno blaženstvo v nebesih. Dobra dela so jamstvo za večno srečo.

4. Ali ste delali na to, da bi ves vaš narod v izseljenstvu združili v narodno skupnost? Vaša prizadevanja bodo ro-

dila obilen sad, ako boste edini v sedanjih okoliščinah vsi antikomunisti, četudi ste morda glede svetovnega nazarja različnega mnenja. Skupno trpljenje mora vas vse združiti. Poznajste samo narod, ne gojite strankarske zaigranosti.

5. Ali delate za spravo, in sicer za vsestransko spravo? Delajte za spravo z Bogom. Žalili ste ga, delajte pokoro in mu zadostujte z molitvijo in dobrimi deli, s postom in drugimi pokorili. Delati je treba tudi za spravo z bližnjim. Veš morda, da je tvojega brata ubil, kdo je kriv, da ste bili doma požgani, da ste morali naglo bežati od doma in vse zapustiti in iti brez denarja po svetu, samo da ste si rešili življenje. V tvojem sreju gori ogenj maščevanja. Treba bo mnogo odpustiti. Treba je delati za zблиžanje med narodi. širiti je treba med narodi ljubezen in sporazum ter prijateljstvo. Ako bo vedno vladal poganski hipernacionalizem, potem ne

bo nikoli miru, ker tlačeni narodi se bodo vedno branili.

6. Zanimati se moramo tudi za socialno vprašanje, kako bližnjemu pomagati, da bo imel človeka vredno življenje. Pobijati moramo komunistične zmote in graditi človeško družbo na podlagi papeških socialnih okrožnic? Ali ste kaj študirali papeške socialne okrožnice? Ali ste se snloh kaj zanimali za socialno vprašanje? Ali so vam znane papeške okrožnice Rerum novarum, Quadragesimo anno in razne druge okrožnice sv. stolice? Na duhovnih in materialnih komunističnih razvalinah bomo morali graditi novo družbo.

7. Že sedaj je treba napraviti načrte, kako si bomo uredili svoj lasten dom, svojo svobodo v svobodni domovini, kjer bomo mirno in zadovoljno med seboj živeli, dokler Bog nas ne pokliče v nebeško domovino. Vsi narodi na svetu imajo pravico do lastne državnosti. Tako tudi naš narod. Delajmo za svobodo svoje domovine.

KNJIGE

NEKAJ PREGLEDA O BOGOSLOVNEM IN NABOŽNEM SLOVSTVU

Prof. Pavel Slapar, Avstrija

V zadnji številki Glasila slovenskih duhovnikov v zamejstvu (Omnes Unum, 1957/3) me je vzpodbodla objava uredništva, da bi rado priobčilo „seznam dobre literature, ki naj bi služila pri študiju in pri gojitvi duhovnega življenja“.

Knjige naj bi obravnavale sledeča področja: sv. pismo, filozofijo, dogmatiko, moralno teologijo, cerkveno zgodovino, pastoralko, sociologijo, pridige, duhovno branje, premišljevanje, rekollekcije in duhovne vaje.“

Razdelitev je „zelo popolna“. Zdi se mi, da ji en sam človek skoro ne more biti kos. Na preprost način bi se dalo prošnji nekako ugoditi. Vsak narod izdaja od časa do časa sezname bogoslov-

ne in nabožne literature. Ali naj bi take sezname poslal uredništvu? V nekem smislu bi utegnili ustrezati. Uredništvo bi jih v nekoliko prikrojeni obliki po malem priobčevalo.

Uredništvo pa skoro gotovo ni tako mislilo. Zato tudi jaz pri tem-le pregledu ne mislim uporabljati tega načina. Navedel bi rad nekaj del, o katerih iz izkušnje vem, da so dobra in uporabna ter jih kot taka upam priporočati. Res je, da ne morem vsega kupiti in še manj vsega brati. Pri sestavljanju bi rabil nekaj pomočnikov. A teh nimam pri roki. Zato bo moj pregled nekoliko nepopoln in oseben. Vendar si domišljam, da bi utegnil biti uporaben.

Poročal bom samo o delih, ki so izšla v Avstriji, Nemčiji in v nemškem delu Švice. Za druge države in jezike ne morem poslati poročila, ker nisem v takem položaju, da bi mi bilo vse slovstvo dostopno. Upam, da se bo našel še kdo, ki bo za druge države sestavil kaj podobnega.

Poleg želja, ki jih izraža uredništvo, hočem upoštevati tudi ceno. Zaradi lažjega razumevanja sem jo preračunal v dolarje.

Praden preidem k stvari, naj mi bo dovoljeno nekaj malega za predgovor.

Najprej naj se lotim vprašanja nakupovanja. Po kakšnem vidiku naj bi si duhovnik napravil svojo knjižnico? — Ko obiskuješ različne sobrate, si polagoma o tem napraviš neko samostojno sodbo. Neredko se ti nudi takale slika: V stanovanju vidiš poleg druge opravre tudi nekaj knjig. Večinoma so iz časa, ko je gospod še študiral. Ako segajo v kasnejšo dobo, bi skoro lahko določil leto, kdaj je gospod duhovno otrpnil. Nato bo nekaj malega novejših knjig, ki so vse zelo praktičnega značaja. Končno še nekaj periodičnih listov in časopisov. To je knjižnica! To je seveda samo ena skrajnost. A ni tako redka. Dvomim, da bi v tem primeru smel govoriti o knjižnici.

Kako pa izgleda druga skrajnost? Tu vidiš pa sploh vse. Knjige in časopisi so iz vseh področij in strok. Vprašuješ se, ali je ta gospod mecen, ali ima posebne zveze, da vse, kar izide, dobi na ogled zastonj, ali pa vtakne res ves denar v knjige. A eno je gotovo: Več kot polovice tega gospod ne bere in ne bo nikdar prebral. Zato takega načina ne odobravam. Tako se nakupuje ali izbira za knjižnico kot tako, ki je večim ali vsem na razpolago. Za osebno knjižnico ta način ni priporočljiv.

Kdor si napravlja knjižnico, naj bi pri nakupovanju gledal na tri stvari:

Najprej je treba od tega, kar spada k tvoji stroki in poklicu, imeti toliko, da si na tekočem. Začeti je treba pri

učbenikih, ki si jih sam rabil za izpite. To je osnova. In če je kdo učbenike izgubil, je prva skrb, da se obnove ali nadoknadijo. Od tu dalje se nato podaljšuje, spopolnjuje in povečuje.

Potem je treba imeti praktično uporabna dela, ki spadajo k tvojemu poklicu. Vsaka knjiga obravnava eno in isto snov nekoliko drugače. Vsak avtor poskuša eno in isto stvarino podati na kak drug način. Vedno se pri tem kaj novega naučimo.

V tretjo skupino pride to, kar te od nekaj posebej zanima. Morda ne spada k poklicu. A kljub temu imaš posebno veselje za to. Oskrbi si res kaj dobrega iz tega ali onega jezika in skušaj, da bo čim bolj popolno. Sem bi spadala končno tudi nekatera slovstvena dela, ki imajo trajno ali vsaj več kot enodnevno vrednost. Pri tem se obnese dvojni vidik: V prvo skupino pridejo taka dela, ki so po svoji kakovosti že dobila nadčasovno veljavo. To je klasično slovstvo. V drugo skupino pridejo tista slovstvena dela, ki tvoj poklic, tvoje delo in tvoja prizadevanja obdelavajo na sodoben način. Tudi tu gre le za nadpoprečna dela.

Marsikdo si kupi seveda tudi kaj drugega. Vem, a to ne spada tako nujno h knjižnici. Od časa do časa bereš rad kaj za kratek čas. Drugič slišiš ali bereš ceno in te nenadoma prime zanimanje, pa si knjigo kupiš. Marsikdo pa kupi knjigo že samo radi tega, da jo lahko pri priliki komu posodi. To je gotovo plemenit namen in na ta način se stori veliko dobrega. Vendar vsega tega ne bi štel strogo h knjižnici. Ravno ta del naj bi se večkrat prenavljal. Polagoma se nabere toliko nepotrebne navlake, da je potrebna čistka. Nekaj naj gre v smeti, nekaj v ogenj in nekaj drugim za razvedrilo.

Končno še nekaj o vprašanju izbiranja. Tudi pri tem so različni vidiki. Nekateri si dajo postreči. Včasih pride na dom kak agent in priporoča to in ono. Nekaj te zanima in nekaj se daš

pregovoriti ter kupiš. Drugič se zatečeš v kako knjigarno in si daš to, kar imajo na zalogi, razkazati. In spet kupiš. Na ta način ne boš prišel nikdar do dobre knjižnice.

Mnogi se drže priznanih založb. Navadno nekatere založbe res izdajajo po večini dobre in porabne knjige. A čisto zanesljiv ta način ni.

Drugi se ravnaajo po naslovih. Večkrat se obnese, večkrat tudi ne.

Sam sem se v življenju ravnal po dvojnem in sem bil v glavnem zadovoljen. Najprej sem prebiral ocene. Iz ocen se dá precej trdno sklepati na porabnost in vrednost knjig. Še bolj kot na ocene sem gledal na pisatelje ali avtorje. Vsak narod ima veliko pisateljev, a res dobrih je končno malo. Te je treba poznati. Od časa do časa se pojavi kaka nova veličina. A to ni pogosto. To se tudi kmalu pokaže. Če je res kaj vreden, se potem še ta prišteje k tvojim izbrancem.

Nekateri segajo samo po tem, kar je neposredno praktično uporabno. Za ta način se nisem mogel nikoli navduševati in ga tudi pri drugih nisem odobral. Marsikdo si duhovno oblikovanje drugih kaj enostavno predstavlja. Misli si tako-le: Iz tega in onega področja moram pri določenih prilikah toliko in tako podajati. Vzajem torej brž neko predlogo, napravim izvleček, si vtisnem posamezne točke v spomin in sem — pripravljen. Toda dosti več kot gramofonska plošča na ta način ne premoreš.

Na misel mi prihaja primera z organistom. Ta mora večkrat igrati predigre, medigre in poigre. Nekateri morajo pri tem vedno uporabljati predloge. Sam od sebe ali sam iz sebe ne premorejo ničesar. To je čisto navadno rokodelstvo. Stokrat in stokrat prežvečene stvari se vedno znova mehanično podajajo. Po takem načinu delajo tudi nekateri dušni patirji. S tem se pri duhovnem delu in oblikovanju ne pride daleč. Vse, kar bereš ali razmišljaš, naj bo najprej tvoja trdna in solidna du-

hovna hrana, ki si jo tako priličiš, da ti utrjuje, krepi in množi tvoje duhovno življenje, da moreš nato od obilnosti lastnega tudi drugim dajati.

Zdaj pa k stvari! Najprej bom podal nekaj pregleda o periodičnih listih in časopisih. Knjige navajam v drugem delu.

I.

PERIODIČNI LISTI IN ČASOPISI

Orbis catholicus (Herder Korrespondenz). Založba Herder, Wien I, Wollzeile 33. Izhaja mesečno. Cena posameznemu zvezku 12 šilingiv = 0.48 dolarja. Revija nima razprav v dobesednem pomenu, pač pa poročila o katoliškem življenju, gibanju, delovanju in trpljenju po vsem svetu. Najprej poroča o Nemčiji in Avstriji, nato o Rimu, južni in zahodni Evropi. Posebno poglavje je posvečeno totalitarnemu svetu (= deželam za železno zaveso), spet posebno bližnjemu vzhodu, misijonom in protestantizmu. Nato obravnava v obliki poročil vprašanja političnega, socialnega in gospodarskega življenja. Na koncu ima redno kratek pregled razprav, ki so izšle zadnji mesec v nemških, francoskih, angleških, italijanskih in španskih revijah. Pregledu je v drobnem tisku dodana prav kratka vsebina razprav. Vsebinsko obravnava bogoslovje, kulturo, politiko in socialno življenje. Posebej omenja katoliško in protestantsko življenje, v kolikor ga ta ali ona razprava obravnava. — Revija je zelo dobro urejevana. Vsebinsko odgovarja naslovu. Mislim, da je vsega priporočila vredna.

Stimmen der Zeit. Založba Herder i. Br. Hermann Herderstrasse 4. Izhaja mesečno. Cena posameznemu zvezku 2 DM = 0.48 dolarja. — Revija prinaša razprave iz vidika katoliškega svetovnega nazora. Obenem ima vedno poročilo o na novo izišlih delih vseh mogočih področjih in strok. Revijo izdajajo jezuitje. Mnogim starejšim gospodom bo še iz prejšnjih let v spominu. Pri-

poročljiva je posebno za take, ki si žele splošno izobrazbo poglobiti in povečati.

Theologisch- praktische Quartalsschrift. Herausgegeben von den Professoren der Philosophisch-theologisch Diözesan-Lehranstalt Linz a. d. Donau. Izhaja štirikrat na leto. Založba Oe. Landesverlag, Linz a. d. Donau, Landstrasse 41 Oesterreich). Cena za vse leto 38 šilingov = 1.52 dolarja. Revija se lahko naroči za Avstralijo pri: Spengler's Bookshop, Melbourne C. 1 (Victoria), 317, Collins Street. — Za Anglijo pri: Parker & Son, Ltd, Booksellers, Oxford, 27, Broad Street. — Za Argentino pri: Librería del Verbo Divino, Córdoba, Avenida Sarsfield 74, Barrio Bustos, Argentina.

Revija je zelo zanimiva in poučna. Razprave so lahko čitljive, praktične in ne preveč specializirane. Za razpravami so pastoralna vprašanja in zanimiva kazistika iz področja spovedi in zakonskega prava. Slede rimski predpisi in odloki. Nato so poročila o Cerkvi po svetu in končno izčrpno poročilo o novih knjigah bogoslovne in nabožne vsebine. Pri mnogih je dodana kratka ocena. Revija je v prejšnjih časih prihajala v marsikatero slovensko župnišče in kaplanijo. Zato bo zlasti starejšim gospodom dobro znana. Zadnja leta jo pošiljam teološki fakulteti v Ljubljano in so je od vseh revij najbolj veseli.

Zeitschrift für katholische Theologie. Založba Felizian Rauch, Innsbruck. Revija je specialno teološka in ne posebno lahka. Smel bi jo primerjati našemu nekdanjemu Bogoslovnemu vestniku, ki ga je izdajala teološka fakulteta v Ljubljani. Cene ne morem navesti, ker revije nimam pri roki.

Wissenschaft und Weltbild. Založba Oesterreichischer Bundesverlag, Wien I, Schwarzenbergstrasse 5. Izhaja štirikrat na leto. Cena za vse leto 52 šilingov = 2.08 dolarja.

Revija piše o osnovnih vprašanjih raziskovalnega značaja. Razprave segajo v vsa znanstvena področja. Zastopani

sta tudi moderna fizika in kemija. Prinaša tudi veliko poročil in ocen o novih knjigah. Revija služi splošni orientaciji in poglobitvi splošne izobrazbe. Pripominjam, da za branje ni lahka.

Der Seelsorger. Založba Herder, Wien I, Wollzeile 33. Cena za vse leta 120 šilingov = 4.80 dolarja. Mesečnik za vsa področja dušnopastirskega delovanja. Časopis bi mogel primerjati naši nekdanji Vzajemnosti. Je zanimiv, poučen in branja vreden. Prinaša tudi poročila o dobrih člankih v drugih listih ter poročila in ocene novih knjig.

Bibel und Liturgie. Založba Volksliturgisches Apostolat, Klosterneuburg, Oesterreich. Cena za vse leto 20 šilingov = 0.80 dolarja.

List je biblično in liturgično zelo zanimiv. Je dobro urejevan in ima odlične sodravnike, ki prispevajo vedno kaj novega. Tudi ta list prinaša poročila in ocene novih knjig. Izbira odgovarja naslovu. Priporočam.

Christlich-Pädagogische Blätter. Zeitschrift für Religionsunterricht, Kinder und Jugendseelsorge. Založba Erzbischöfliches Amt für Unterricht und Erziehung der Erzdiözese Wien. Wien I, Stephansplatz 3/IV. Cena za vse leto 42 šilingov = 1.68 dolarja.

List je v prvi vrsti za katehete. V začetku sta dve ali tri razprave. N. pr.: Možgani—duša—duh. — Molitev pred in po veroučni uri. — Zanimanja meščanskošolskih učenk in temu primerno ravnanje z njimi pri verouku. — Nekaj katehetičnih predlog za nauk o milosti. — Kateheza za kmečko-nadaljevalne žole (Sv. Anton Pad. in gorečnost za duše). Za sklep so poročila o katehetičnih in pedagoških knjigah.

Der grosse Entschluss. Založba Herold Wien, Strozsigasse 8. Mesečnik. Cena za vse leto 72 šilingov = 2.88 dol.

List je zelo dobro urejevan in ima odlične sodelavce. Namenjen je sicer laikom, a ga zelo radi breejo tudi duhov-

niki. Članki so kratki, jasni in jedrnat. Prinašajo poročila o katoliškem življenju in duhovnih tokovih časa. Dajejo pobudo za dušno pastirstvo, konference in sestanke. Obravnavajo ascetične in moralne probleme ter vprašanja o verski izobrazbi laikov, o moralki in sociologiji. Prinašajo kratka premišljevanja za vsak dan v mesecu. Imajo posebno prilogo na štirih straneh o moderni cerkveni umetnosti. Končno zavzemajo stališče do vseh pomembnih slovstvenih del. V list pišejo skoro samo jezuitje. Kaj boljšega na tem področju bi v nemškem jezikovnem prostoru najbrž ne mogel priporočati. V Ljubljani so poleg kvartalke tega lista vedno najbolj veseli.

Oesterreichisches Klerus-Blatt. Vormals Katholische Kirchenzeitung. Založba Anton Pustet, Salzburg und Graz. Uprava lista: Graz, Schönaugasse 64. Cena za vse leto 66 šilingov = 2.64 dol.

List je starejšim duhovnikom dobro znan. Izhaja štirinajstnevno. Navajam nekaj vsebine iz številke od 20. julija 1957: Svetovna mladinska KA pri svetem očetu. — Radio in krščanstvo. — „Teste David cum Sibilla“ — Ali je Marija napravila obljubo devišтва? — Primera o vinski trti — Praktična navodila za sodelovanje vernikov pri maši — Cerkev brez duhovnika je mrtva stavba — Kaj je pisal tirolski župnik v župljanom ob začetku tujske sezone — Pridigarska knjižnica — Odkod človek? — Velika garaža pod cerkvijo — Don Luigi Sturzo — Cerkev in sedanost — Poročila in ocene — Iz Cerkve po svetu in doma. Časopis je dober in pestro urejan. Seveda v njem ni razprav, ampak časopisni članki. Marsikaj presega okvir duhovniškega branja v prostem času in je tudi sicer kje drugje porabno.

Der Prediger und Katechet. Praktische katechetische Monatsschrift für die Verkündigung des Glaubens. Založba Erichewel, Freiburg i. Br., Weiherhofstrasse 2. Cena za vse leto 15.60 DM = 3.74 dolarjev.

Delo uporablja g. svetnik France

Zabret in ga hvali. Pravi, da mu bolj odgovarja kot ta, ki jih v naslednjem navajam.

Frohe Botschaft. Založba Frohe Botschaft, Wien XIX/117, Kreindlgasse 12. Izhaja dvomesečno. Cena za vse leto 72 šilingov = 2.88 dolrja.

Za vsako nedeljo in praznik ima po tri izdelane pridige: dve sta daljši, ena je kratka. Dalje ima po eno pridigo za ctroke, stanovske nagovore in govore za novoporočence. Prinaša tudi pregled nabožnega slovstva. Nekateri s pridom uporabljajo, nekateri se pritožujejo, da vsa pridigarska umetnost v Nemčiji in Avstriji ni kaj prida vredna. Osebnost sem tudi sam drugega mnenja. Ne smem pa preveč zabavljati. Gotovo je med plevami tudi kaj dobrega zrnja.

Gottes Wort im Kirchenjahr. Herausgegeben von Bernhard Willenbrink, OMI. Založba Echter Verlag, Würzburg. Izhaja trikrat na leto v broširanih zvezkih. Cena za vse leto 180 šilingov = 7.20 dolarja. Razdelitev je ista kot Frohe Botschaft.

Zadnji dve uporablja g. Tone Miklavčič v taborišču Spittal/Drau. Marsikaj pohvali. Vsekakor je veliko izbire. Gotovo je priporočljivo. Kaj posebnega ali nadpovprečnega pa ni.

(II. del prihodnjic)

Dr. Fr. Jaklič, PO SVETLI POTI Buenos Aires 1956, str. 332.

Mnenja sem, da bi naše duhovniško glasilo moralo vsaj na kratko poročati o vsakem delu, ki ga napiše naš duhovnik predvsem v tujini, pa tudi doma (n. pr. Trstenjak), če že ne registrira vsaj pomembnejših razprav, ki jih pišejo duhovniki po svetu (n. pr. Truhlar, Vodopivec, Šuštar i. dr.). Jakličevo delo pa je povrh tega vredno, da ga temeljito prebere vsak duhovnik, ki ima naravnost ali po ovinkih opravka z mladino.

Njegova obširna knjiga ni preprosto nova izdaja že v Ljubljani izšle Svetle poti. Poglavja so deloma drugače razdeljena in razvrščena, marsikaj je pre-

delano, tu in tam s posebnim ozirom na naše razmere v tujini, mnogo novega dodano. Posebno priznanje zasluži nujno potrebno poglavje (če se ne motim, novo): „Pouk o začetku človekovega življenja“ (220—241), ki bo mnogim, ki se jih tiče, pomagalo preko težav in strahu pred odkrivanjem teh skrivnosti na otroku primeren način. V knjigi ni le podan moralni nauk o čistosti in nečistosti, marveč so tudi pastoralno in psihološko obdelana poglavja o nevarnostih za čistost, o številnih naravnih in nadnaravnih pomočkih za ohranitev čistosti in v boju zanju. O teh ne govori le pod vidikom čistosti, marveč tudi o njihovi splošni vrednosti in pomembnosti za mladega človeka (n. pr. o dolžnosti, premagovanju, veri, veselju itd.), tako da je knjiga skoro kar splošno- vzgojno delo. Sploh je glavna moč knjige v njeni vzgojni plati. Važna so poglavja, ki zadevajo pripravo na zakon (241—306), kjer je vsaj na kratko nakazano mnogo koristnih misli in navsvetov. Knjiga je pisana zelo živahno, konkretno, z mnogimi vzgledni in podobami, tako da je nje branje zares zanimivo. Pisana je za mladino, vendar nudi tudi dušnemu pastirju mnogokaj koristnega na tem kočljivem in perečem področju; na vsak način pa naj bi jo nujno priporočil vsakemu našemu mlademu človeku.

Ker knjiga vsebinsko tako široko zajema, je umljivo, da so nekatera poglavja kratko, celo prekratko, delno in zato nepopolno obdelana. Pri vprašanjih, ki zahtevajo mnogih in točnih razlikovanj, more to voditi v dvoumja, pri drugih pa v nejasnost, morda prav tam, kjer mlad človek išče jasnosti. Nekaj primerov. Nejasen in nenavaden se zdi pojem spolnega nagona. Ne imenuje se spolni zato, ker nagiba k osebi drugega spola (to se godi tudi v prijateljstvu in krščanski ljubezni), marveč zaradi svojskega načina tega nagibanja, ki je prav telesno-spolno. Zato se mi ne zdi pravilno reči: „Spolno nagnenje ima tri sestavine: duhovno ljubezen, telesno nagnenje, željo po otro-

cih“ (16). Spolni nagon je le ena teh „sestavlin“: telesno-spolno nagnenje. Ne govorimo o „duhovni plati spolnega nagona“ (16). Tudi „želja po otrocih“ ni njegova notranja sestavina (17), ker more biti in je pogosto brez nje; otrok je objektivni smisel tega nagona, a ne nujno vsebina nagona samega. Zato ga tudi ne gre kar istovetiti z „rodilnim“ in „družinskim nagonom“ (14). Pravilno, se zdi, tako: ljubezen za zakon in v zakonu ima tri sestavine: seksus, eros, agape: spolno, čutno in duhovno-nadnaravno ljubezen. To troje je treba točno razlikovati, vsako posebej pojmovno razčistiti in pokazati pravo razmerje v povezanosti vseh treh. Vsaj toliko bi bilo treba pojasniti tudi razliko med pridobljenimi in podeljenimi (vlitimi) krepostmi, da vlite ne dajejo „lahkote za dobra dela“ (22), kar autor trdi. — Motiti utegne tudi nejasno razlikovanje med notranjimi grehi in grehi duha. Grehi, ki „se izvršujejo samo v duši“, so tudi notranji nečisti grehi, a niso grehi duha. Med notranje grehe (še manj med grehe duha) pa ne moremo šteti „jemanje dobrega imena“ (76). — Prav tako ni jasno označena razlika med nečistimi in nesramežljivimi dejanji. Nečista dejanja niso tista, ki „že po svoji naravi povzročajo spolno ugodje“, marveč tista, ki ga vsebujejo (continent). Na drugi strani pa dejanja, ki „sama po sebi še ne povzročajo spolne sle“ ne moremo šteti k nesramežljivim dejanjem (77, prim. 118). Žal tudi v posebnem poglavju (160—165) ni povedano, v čem je točno sramežljivost in v čem nesramežljivost. — Precej tvegano je trditi, da je po čistosti človek „posebno podoben Bogu in angelom“ (104). Kaj pomeni „posebno“? Bolj kot n. pr. po ljubezni? Moremo govoriti o čistosti kot o „angelski kreposti“, ko je čistost vendar ena tistih kreposti, ki jih angeli ravno nimajo? Ali je res, da je duhovnik bližje Bogu po vzdržnosti (ne po čistosti!), kot po zakramentu sv. mašniškega posvečenja? (319) In, ali odpoved sama telesnemu nagnjenju res že naredi člo-

veka bolj podobnega Bogu (307)? O kakšnem smislu in do katere mere je sploh prav in dobro, da skuša človek postajati podoben Bogu, kolikor je Bog ontološko „zgolj duh“? Ali ni včasih v vsem tem še nekaj maniheistične miselnosti? — Pogosto beremo izraz: privoliti v spolno ugodje; zdi se mi, da večkrat ni mladini jasno, kaj to pomeni in potrebno bi bilo ta pojem točno razjasniti. Prav tako se zdi, kakor da bi človek zgubil nedolžnost le z nečistim grehom (47, 55, itd.); kaj je potem nedolžnost? Tudi pojem „nedovoljenega znanja“ ni določen, ker ni povedano, kdaj je znanje dovoljeno in kdaj ne (275—285).

V pedagoško-praktičnem delu je tudi dosti skušnjav za pretiravanja, ki pa več škodujejo kot koristijo. Kakor je treba poudarjati pomen čistosti, vendar ne moremo enostavno reči: „Kdor živi čisto, ima notranjost urejeno“ (33); ne teoretično, ne praktično ne drži, da „kjer čistosti ni, tudi drugih kreposti ni“ (36). — Prav tako ne gre pretiravati dušnih in telesnih posledic nečistosti (30, 33, 94, 95); telesne je treba pogosto omejiti na pogostno grešno navado in na nedorastle; pri dušnih pa je treba razlikovati med njim, ki se bori, pa pada, in njim, ki se hote, nekako iz principa (kot nečemu naravnemu), ali brez upora, predaja nečistosti; v tem smislu je že sv. Tomaž razlikoval nečistost kot intemperantia in nečistost kot incontinentia (2, II. 155, 4; 156, 3). Mnogo je odvisno od notranje usmerjenosti in drže. — Tudi ne bo držalo, da je vsak pijanec nečistnik (129) in da se „pijanec ne spreobrne“ (279). Da se krivda nezakonske matere „na sploh ne da oprati“ (87), ne moremo reči; le posledice iz krivde se res navadno ne dajo vse preprečiti. — Trditev: „S

kesanjem in pokoro se človek more rešiti greha; odlika in sreča devištva pa se je zgubila za vselej in se ne more dobiti nazaj (323), je pravilna, če se prav ume. Nepopravljivo se izgubi le telesni element devištva, moralno in duhovno pa se more obilno popraviti; človek more doseči celo večjo popolnost, kot če bi je ne bil zgubil.

Ta ali ona utemeljitev je slabotna (n. pr. za nerazružljivost zakona), druga ni na mestu (n. pr. str. 85: „Dodsmrtni nerazružljivosti zakona je nasprotno tudi nečistovanje neporočenega moškega in neporočene ženske“; kako in zakaj, ni videti), včasih je ni; stavek: „čistost je neogiben pogoj in podlaga za srečen zakon“ (33), je resničen, a ni povedano, kako in zakaj (niti ali gre za čistost v zakonu ali pred zakonom), a prav to bi mlad človek rad vedel.

Opozoril bi še na nekaj stvarnih netačnosti. Človek ni „že po naravi otrok božji“ (12). — Rodnja otrok ni „edini namen spolnega nagona in edini smisel spolne prijetnosti“ (23/24). — „Kar pa človek stori, da bi zbudil spolno slo, ali da bi ji ustregel“ ni le „navadno smrtni greh“ (83) „marveč vedno (ex fine). — Ne pri Mt 12, 43 (104), ne pri Mt 5, 8 (315) ni govora o čistosti v pomenu castitatis. — Ni resnično, da can. 1399 „prepoveduje vse knjige verske vsebine, ki nimajo imprimatur“ (119). — Ni nujno, da je prijateljstvo „brez vsake čutne primesi“ (276).

Med tiskovnimi napakami naj bi vsaj takšnih ne bilo, kot je v stavku: Zapoved nečistosti je ena največjih, temeljnih božjih zapovedi“ (8)!!

Te nekatere moralno-teološke pripombe ne zadenejo bistvene vrednosti knjige. Ta ostane in je velika. Zato smo autorju za delo hvaležni.

Dr. Ign. Lenček

JUGOSLAVIJA

Škof dr. Držečnik — srebrnomašnik. Na praznik Vseh svetnikov preteklo leto je obhajal svojo srebrno mašo prevzvišeni g. škof lavantinski, dr. Maksimilijan Držečnik.

Slavljenec se je rodil v Ribnici na Pohorju. Tudi njegov starejši brat Jože je hotel postati duhovnik, pa je kot bogoslovec utonil v Dravi, ko se je vračal z nove maše nekega svojega prijatelja. Gimnazijo je končal v Mariboru leta 1924. Nato je istotam stopil v bogoslovje in ga je posvetil v mašnika pokojni škof Andrej Karlin. Pred in po novi maši je študiral nekaj časa v Rimu, kjer je bil gojenec zavoda „Germanicum“.

Pred zadnjo vojno je bil profesor v mariborskem bogoslovju. Nemci so ga med vojno zavrli in izgnali na Hrvaško, kjer je takoj prijel za dušnopastirsko delo. Po vojni je bil v Ljubljani predstojnik mariborskih bogoslovcev, pa to le eno leto, ker ga je oslabei škof Tomažič določil za svojega pomožnega škofa v Mariboru in je po njegovi smrti postal njegov naslednik na Slomškovem škofijskem sedežu.

Njegovo škofovsko geslo je: „Bog z vami in njegova Mati!“

Bog ga ohrani še veliko let zdravega in neustrašnega borca za pravice Kristusovega kraljestva!

Prevz. g. škof mons. Anton Vovk je imel preteklo leto vse nedelje v novembru pontifikalne maše v raznih cerkvah. Povesod je tudi pridigal.

3. novembra je imel pontifikalno mašo v trnovski cerkvi v Ljubljani ob proslavi 100-letnice posvetitve cerkve in blagoslovitve novih orgel.

10. novembra je bil v Kočevju. Slavili so stoletnico posvetitve župnijske cerkve v Stari Cerkvi pri Kočevju. Kočevski verniki so napolnili prostorno

cerkev in pobožno prisostvovali pontifikalu in pridigi.

17. novembra je blagoslovil na Dobu novo krstilnico, za katero je naredil načrt pokojni mojster Plečnik v zadnjih dneh življenja.

24. novembra je imel pridigo in pontifikalno mašo pri kapucinih v škofji Loki. Praznovali so 250-letnico obstoja samostana. Duhovnikov, redovnih in škofijskih, se je ob tej priliki zbralo 37.

Na Kočevskem je bilo pred zadnjo vojno 15 župnij, sedaj so skromno urejene samo 4.

Na konferenci jugoslovanskih škofov v preteklem letu so sklenili, da bo odslej naprej njeno tajništvo vodilo pregled vseh izdanj in prevodov, ki se pripravljajo. Tako ne bo nesmotrnega trošenja moči in stroški bodo tudi manjši.

O lurškem jubileju so jugoslovanski škofje izdali posebno pismo, ki ga je bilo treba brati na praznik Brezmadežne.

Zadruga katoliških duhovnikov FLRJ je izdala knjižico „Ministrant“ Stane 50 dinarjev. Ima v zalogi tudi molitve po sveti maši, pri blagoslovu ter v spravo za bogokletje na posebni mapi, vezani v polplatno. Stane 100 din.

Za božič je bil napovedan molitvenik „V občestvo združeni“, na lepem papirju, 320 strani. Cena: v platno vezano 380 din, v usnje 530 din.

Mohorjeva družba v Celju je izdala „Pesem zvonov“, zbirko starejših velikonočnih pesmi za mešani zbor, 1. del. Zbral in priredil je Viktor Čadež, glasbeni del je priredil Stanko Premrl. šest pesmi.

Skupnih duhovnih vaj se je v letu 1957 v ljubljanskem semenišču udeležilo 270 duhovnikov. Iz ljubljanske škofije jih je bilo 147, iz lavantinske 79, iz goriške 24, iz slovenskega dela tržaško-

koprške 10, iz dela reške škofije 9 duhovnikov. Eden je prišel iz beograjske nadškofije.

13. oktobra je bila slovesno posvečena župnijska cerkev v Preski.

G. Martin Štular, župnik v Retečah, je zaradi visoke starosti resigniral na župnijo in se naselil pri Novi štifti na Dolenjskem. G. Anton Švelc, župni upravitelj pri Sv. Lenartu (pred vojno izseljenski duhovnik v Aumetzu v Franciji) ga bo nasledil v Retečah. V Sv. Lenart nad škofjo Loko pa pride za upravitelja dosedanji kaplan v št. Jerneju g. Miroslav Bonča.

Salezijanec g. Jože Kostanjevec, ki je doslej upravljal župnijo Dobro, je postal upravitelj Bučke. Salezijanec g. Evstahij Kristanc, kaplan v Škocjanu pri Mokronogu, je postal vikar namestnik v župniji Goriče. Salezijanec g. Jože Čampa je imenovan za kaplana v Cerknici.

G. Martin Perc OFM, dosedaj kaplan v Mošnjah, odhaja za kaplana v župnijo Marijinega Oznanenja v Ljubljani. V Mošnjah mu sledi p. Hieronim Žveglič OFM.

G. Jože Hostnik, vikar namestnik župnij Ljubno in Dobrova, je bil na lastno prošnjo razrešen službe in mu je bilo dovoljeno, da se naseli v Grahovem. Nadomesti ga g. Janez Jalen, ki je doslej upravljal Grahovo, katerega upravitelj postane uradno g. Jakob Turšič SDB, župnijski upravitelj v Cerknici. G. Leopoldu Klančarju, vikarju namestniku na Prežganjem, so dali v upravo tudi župnijo Polica.

24. avgusta je neznanec vlomil v tabernakelj župnijske cerkve pri Sv. Juriju pod Kumom. Odnesele je monštranco.

Umrli so. G. Edko Ferjančič, v Kojškem. Pri okraševanju cerkve za birmo je nesrečno padel in si prebil lobanjo. — G. Ivan Lenardič, župnik v Kožbani v Brdih. — G. dr. Jože Kuk SDB, župni upravitelj na Kapeli pri Radencih. Pogreb je bil na Žalah v Ljubljani. — P.

Mavricij Rus OFM, zadet od srčne kap. — G. Janko Palir, konzistorialni in duhovni svetnik lavantinske škofije, župnik v Žusmu, starosta lavantinskih duhovnikov. — V Godoviču pri Idriji so pokopali župnika g. Ivana Deželo, doma iz Ledin nad Idrijo. Dočakal je 70 let in je bil 40 let župnik v Godoviču. — V Mariboru je umrl p. Mavricij Supan. Zadel ga je kap. Na željo staršev so ga pokopali v Ljubljani. Novo mašo je imel 1947 in je zadnja leta vneto deloval v cerkvi Marije milosti v Mariboru. — Naj počivajo v miru!

ARGENTINA

G. Anton Škulj je postal župnik pred kratkim ustanovljene župnije Virgen de las Flores v škofiji Morón pri Buenos Airesu. Je prvi župnik te župnije in je bil ustoličen 29. decembra. Dela bo imel veliko, ker šteje župnija okrog 30.000 vernikov. V načrtu ima najprej zgraditi farno šolo in dobiti redovnice, ki bi mu pri obilnem delu pomagale. Čestitamo in želimo veliko uspeha!

Novomašnik g. Franček Prijatelj je dobil prvi dekret za mesto kaplana v svoji domači fari v Floridi.

G. Jože Guštin je postal kaplan pri policiji v Buenos Airesu. Oskrbovati mora poboljševalnico „Asilo San Miguel“, ki zavisí od policije in jo vodijo sestre Dobrege Pastirja, in policijsko konjenico v Buenos Airesu.

G. dr. Rudolf Hanželič, ki je postal kar pravi misijonar v kordobskih hribih, je v vasi Dolores uredil Slovenski počitniški dom. Za letošnje poletje je mogel pripraviti že 30 postelj. Za naprej bo prostora za več letoviščarjev. Vas dolores med kordobskimi gorami je po svojem podnebjju in legi zelo podobna lepim izletniškim točkam gorate Slovenije. Za duhovnike v tem slovenskem letovišču v Argentini je rezerviran poseben kotiček. Gospodu sobratu se za veliko dobro delo, ki ga je storil našim rojakom, zahvalimo in mu za njegovo podjetnost čestitamo!

AVSTRIJA

G. Alojzij Nemeč, doslej kaplan v Šmihelu pri Pliberku, je prišel službovat v Škocjan v Podjuni, kjer je bil prej g. dr. Franc Cigan in je postal prefekt fantovskega konvikta v Mohorjevem domu v Celovcu. Kaplansko mesto v Šmihelu je ostalo nezasedeno.

G. Vinko Zaletel upravlja župnijo Vogrče pri Pliberku v Podjuni.

G. Jože Muren je zapustil župnijo št. Jakob v Krški dolini in je postal upravitelj v Gorenčah.

G. Nande Babnik se je moral umakniti s fare izpod Tur na Koroškem, ker se ga je menda bal jugoslovanski konzul v Celovcu. Sedaj je dobil mesto v salzburški nadškofiji in vodstvo duhovnih vaj za duhovnike.

Na predvečer praznika Kristusa Kralja je umrl g. Janez Oshgan, rojen 1883 v št. Rupertu pri Beljaku. Kaplanoval je v Tinjah, bil provizor v Otmanjah in nato do 1922 župnik v št. Juriju na Vinogradih, ko je prišel za župnika v Štebenj pri Beljaku in tu ostal do leta 1948, ko se je umaknil v pokoj. Trideset duhovnikov ga je spremljalo na zadnji zemeljski poti. Naj počiva v miru!

Po katoliškem svetu

KOLIKO VERNIKOV NAJ IMA ŽUPNIJA?

Paul Winninger je izdal pri založbi Cerf daljšo študijo pod naslovom „Zidati cerkve“, kjer načenna vprašanje razsežnosti župnij. Brani tezo, da ni mogoče polno in resno pastirovanje v župnijah, ki imajo več kot 5000 duš. (če pomislimo, da imajo nekatere župnije latinske Amerike od 35.000 do 70.000 duš...!)

ITALIJA

Na drugem laičnem kongresu v Rimu so Slovence zastopali gg. prof. dr. Janez Vodopivec, Ciril Lavrič in lazarist Susman.

G. Emil Cenčič je prišel za upravitelja na župnijo Gorenji Tarbilj nad Čedadom. Doslej je služboval v Karniji.

Na Opčinah pri Trstu je nastavljen za kaplana g. dr. Žerjal, ki je pred kratkim dokončal študije v Rimu na Gregorijani.

G. Franc Šibenik, podravnatelj Marjanišča, je imenovan za župnijskega namestnika v Proseku pri Trstu.

G. Jože Kunčič, kaplan v Bazovici, je prestavljen za kaplana v Dolino pri Trstu.

Na praznik Vernih duš so v Gorici pokopali g. Jožefa Bressana, dolgoletnega župnika na Doberdolu. Nazadnje je bil župnik v Vedrjanu v jugoslovanskih Brdih. Dopolnil je 76 let. Naj počiva v miru!

KANADA

G. Alojzij Ambrožič, profesor v škofijskem bogoslovju v Torontu, je bil pred kratkim poslan v Rim, da se tam posveti višjim bogoslovnim študijem.

G. M. Malešič, ki je lansko leto dosegel diplomo M. A. na torontski univerzi, je stopil v tamkajšnje bogoslovje.

Za svojo trditev navaja avtor teološke, psihološke in izkustvene razloge. Osnovna njegova misel je, da mora biti župnija neka zavestna skupnost, v kateri obstajajo odnosi med njenimi člani: zveze, kontakti, poznanje, občevanje. Pri omejitvi župnij se je zato treba ozirati na možnosti duhovnikovega časa in na njegove spominske zmožnosti. Izkušnja kaže, da more biti dobra župnija tista, ki ima od 800 do 1.500 duš in enega

duhovnika, 1.500 do 3.000 duš in dva duhovnika, 3.000 do 5.000 duš in tri ali štiri duhovnike. Župnije teh dveh zadnjih vrst so idealne za velika mesta.

„Jaz poznam svoje ovce in one poznajo mene,“ je rekel Kristus in prav to se zahteva od dušnega pastirja. Zelo površno, le po imenu je možno poznati kakih 1.000 vernikov. Tudi Cerkev je v svoji praksi do 19. stoletja omejevala župnije tako, da je prišlo na enega duhovnika 1.000 duš. Pij VI. je 1790 protestiral proti nekemu ukrepu v Franciji, po katerem naj bi mestne župnije imele vsaj 6.000 vernikov: „Kako bo en sam župnik sploh mogel zadostiti skrbi za tako naseljen kraj? Ta številka visoko presega moči enega samega župnika in posledica bo, da bo mnogo vernikov brez duhovne oskrbe.“

Danes je menda Sev. Amerika edina, kjer Cerkev ohranja zvezo z verniki; včasih celo prehitveva tek urbanizacije. V Chicagu n. pr. ustanavlja župnije tako, da pride 6.000 duš na župnijo. V Kanadi je še boljše. V škofiji Saint-Jean, med Montrealom in ameriško mejo, kjer se industrija silno razvija, ukazuje sedanji škof Coderre postavitev lesene cerkve za vsako novo skupino 1.500 do 2.000 vernikov in takoj tam nastavi duhovnika.

Na ugovor, da bi bile v mestih primarne župnije z 10.000 dušami, odgovarja avtor, da je v mestih mesarija, pekarna, specerija, lekarna, kavarna na isto število prebivalcev kakor na deželi. Torej naj bi le Cerkev računala z manjšo „konsumacijo“ dobrin pri meščanih? Tudi ni rešitev v tem, da bi ostalo število župnij, nastavili pa bi nanje več kaplanov, katerim bi posebej zaupali mestne četrti v oskrbo. Končno bi vsi duhovniki iste župnije poznali iste ljudi, ki hodijo v cerkev in k zakramentom. Pa tudi skušnja uči, da če je treba iti v cerkev dalje kakor 10 minut, se večina ne more odločiti za to pot in ostaja brez maše. Seveda nastane vprašanje cerkva. Avtor pravi, da bi se morali v mestih zadovoljiti celo s kupljenimi ali naje-

timi stanovanji, ki bi jih uporabljali za bogočastje.

V Bologni grade na periferiji po eno ali dve cerkvi na leto. V načrtu jih imajo 25. Le tako morejo slediti ritmu grajenja stanovanj. V Milanu je 300.000 ljudi brez verske oskrbe zaradi pomanjkanja cerkva, 1.200.000 jih živi predaleč od cerkve, le 200.000 je zadostno oskrbovanih. Zato imajo v programu razdeliti teritorij župnij in zgraditi 60 novih cerkva. Na Nizozemskem se gradnja novih cerkva ravna po znanstvenih izsledkih. „Katoliški institut za družabno-cerkvena raziskavanja“ izdeluje ankete, po katerih se potem odgovorni ravna. Tako je anketa za škofijo Harlem mogla odločiti čisto natančno potrebo župnij od leta 1955 do 1970 po naraščanju prebivalstva. Tako ta anketa zaključuje, da je treba zgraditi 58 novih cerkva in povečati pet. Naštevava slučaje posamič, pove, kako velika bo morala biti nova cerkev in kdaj bo treba začeti z gradnjo.

KONGRES JOC-a V RIMU

24. in 25. avgusta se je vršil svetovni kongres žosistov v Rimu. 32.000 mladih delavcev in delavk iz 85 dežel vsega sveta je prišlo v večno mesto. Bili so pa to le odposlanci katoliške delavske mladine. Da so se lahko udeležili kongresa (400.000 frankov je stala udeležba enega samega žosista iz Azije), so se morali odpovedati kinu in izletom, prodajati star papir in železo, ter delati nadure.

Največ je bilo Evropejcev (9.000 Belgijcev, 5.500 Francozov, 2.000 Nemce...), a bilo je tudi 9 Haitijcev, 35 Kameruncev, 10 Japoncev, 200 Brazilcev.

Od 29. avgusta do 4. septembra pa se je vršilo prvo zborovanje Svetovnega sveta mednarodne JOC.

Pij XII. je pokazal zborujočim na tri osnove njihovega življenja in na odnosno odgovornost: „Mi računamo z vami in pričakujemo od vas velikih stvari!“

Mons. Cardijn je pred kongresom izjavil, da je to njegova zadnja sanja.

LAIČNI KONGRES V RIMU (5.—13. oktobra 1957)

To je bil drugi tovrstni kongres in je imel za temo „Laiki v krizi moderne sveta. Odgovornost in vzgoja“. Bil je vestno pripravljen zlasti z zborovanji strokovnjakov. Med drugimi so napisali besedila Tromp SJ, Belgijec mons. Philips (avtor knjige „Vloga laikata v Cerkvi“, ki je izšla v 7 jezikih) in mons. Guano, narodni asistent italijanske KA intelektualcev.

Program je imel tri velike dele:

1. Doktrinalni uvod: „Poslanstvo Cerkve, poslanstvo laikov“. Govor mons. Montinija. — „Apostolski poklic laikata“, mons. Philips. Dva laika sta nastopila s svojim pričevanjem: Frank Sheed (Avstralija), avtor mnogih teoloških in duhovnih del, in mons. Alfredo López (Španija).

2. Panoramo svetovnega položaja je podal orientalec John Wu, filozof, pisatelj in jurist, ter zahodnjak Joseph Folliet, sociolog, pisatelj, glavni tajnik Socialnih tednov v Franciji. Ta pregled so izpolnila poročila o sedanji odgovornosti laikov na različnih delih sveta: v Afriki, Aziji, Latinski Ameriki itd.

3. Študijo, kako postaviti temelj laičnemu apostolatu. Ta predmet so študirali v 14 oddelkih. Splošen uvod sta dala čilski škof iz Talce mons. Larrain in princ zu Loewenstein (Nemčija).

V. SVETOVNI KONGRES KATOLIŠKEGA TISKA

Vršil se je na Dunaju od 30. septembra do 2. oktobra. Udeležila se ga je važna delegacija iz Poljske, pomembno je bilo pa tudi odposlanstvo iz Južne Amerike.

CELAM

Tako se imenuje pred dobrim letom ustanovljen svet južnoameriških škofov. Sestavlja ga 18 prelatov, ki so zastopniki 378 škofov, to je pastirjev 170 milijonov katoličanov. Njegov sedež je v Bogotá. V uvodu besedila, ki so ga pred nedavnim objavili, izjavljajo: „Svet škofov hoče praktično dati obliko koordi-

naciji apostolskega delovanja, tako da da novo življenjsko silo južnoameriškega katolicizmu, večjo zavest svojega odposlanstva, odgovornosti in enotnosti.“

Priporočila so dana v imenu 139 škofov in vsebujejo zlasti navodila za organizacijo mreže petih podtajništev južnoameriškega episkopata, povezanih s CELAM-om, ki se bavijo z liturgijo, katehezo, kinom, tiskom, poklici, misijskim delovanjem in ostalim apostolskim prizadevanjem.

Škofje naročajo izdajo mesečnika, ki bo objavljaval poročila o akcijah in razvoju tajništev njihovega sveta. Zlasti priporočajo zbiranje informacij in statistično študijo o položaju protestantskih cerkva in njih misijskem delovanju v vseh južnoameriških državah, navodila za preučevanje kina, televizije in radia kot sredstev apostolskega delovanja, dalje, naj se ustanovi v vsaki župniji glasilo KA v pouk vernikov, in pa, naj povsod začenejajo z gibanjem, da bi vlade dovolile verski pouk in da bi se ustanovile katoliške univerze. Zavezujemo se tudi za socialno ureditev manj privilegiranih krajev.

NOVI DUHOVNICI ZA LATINSKO AMERIKO

Zavod za Latinsko Ameriko je ustanova, priključena louvainski katoliški univerzi. Pripravlja duhovnike za dušno pastirstvo v Južni Ameriki. Ustanovljen je bil leta 1953 in je poslal do sedaj v Argentino 5 duhovnikov, 6 v Bolivijo, 3 v Brazilijo in 3 v Venezuelo. Trenutno je v zavodu 47 gojencev. Med njimi je 31 Belgijcev, 5 Holandcev, 3 Braziljci, 3 Kolumbijci, 3 Irci, 2 Nemca, 1 Argentinec, 1 Francoz, 1 Jugoslovan, 1 Luksemburčan, 1 Mehikanec.

NOVA ASISTENCA SJ

Generalna skupščina jezuitskega reda, zbrana v Rimu, je ustanovila „Asistenco za Indijo in vzhodno Azijo“, v katero so vključene province in podprovinke Indije, Japonske, Kitajske in Indonezije. To novo skupino sestavlja več kot 3.000 jezuitov.

PÖSVETOVALNA PISARNA O ZAKONSKIH ZADEVAH

Mons. Pawlowski, škof iz Wloclaweka na Poljskem, je obvestil duhovnike svoje škofije, da je bila ustanovljena katoliška pisarna za posvete o zakonskih zadevah. Ta pisarna daje zastoj zdravniške nasvete, ki zadevajo uravnavanje rojstev. Druga podobna središča bodo ustanovljena v bližnji prihodnosti.

ŠTUDIJA O VERI V RUSIJI

Skupina raziskovalcev, ki ji pomaga 35 ruskih emigrantov v Monakovem, pripravlja štiri knjige o veri v Sovjetski Rusiji. Knjige bo objavil Institut za znanstveno raziskovanje ruskih vprašanj. Ta organizem, ustanovljen pred 7 leti, ima za cilj nepristransko študirati rusko zgodovino, kulturo in znanstveno napredovanje.

SPOVED — ZAHTEVA ČLOVEŠKE NARAVE

Neki pastor iz Helsinkov je naredil poskus. V časopisih je objavil sledeče: „Če hočete govoriti s kom o svojih težavah, telefonirajte med 17. in 18. uro na štev. 62-17-02.“ Nekaj tednov za tem je bilo število telefonskih klicev toliko, da je bilo treba vzeti na pomoč 12 laikov, moških in žensk, da so nudili vsem odgovor. Vprašanja, o katerih se hočejo ljudje pogovarjati, so verske, človeške, moralne in socialne vsebine. Evangeljski urad za tisk in informacije, ki objavlja to novico, komentira: „Ljudje občutijo bolj, kakor si to moremo misliti, potrebo, da se spovedo in da se s kom posvetujejo o svojih težavah.“

LAIKI NA PRIŽNICAH

V nedeljo, 22. septembra, so pri vseh mašah vseh župnij škofije sv. Hieronima v provinci Quebec (Kanada) stopili na prižnice laiki in govorili. Tisti dan je bil dan velike kampanje, katere cilj je bil zbrati 750.000 dolarjev za

škofijska dela: za šolo za bolniške strežnike, obnovo škofijske palače, škofijski center, počitniške kolonije za otroke delavskih družin, semenišča... Teden prej so ti laiki prejeli potrebna navodila.

LUTERANI IN KATOLICIZEM

V Fürstenecku v Nemčiji se sestaja dvakrat na leto majhna a važna skupina protestantskih teologov, da se razgovarja s katoličani o vprašanjih, ki zanimajo obe Cerkvi.

Letos je šest članov te luteranske skupine izdalo izjavo, naslovljeno na nemške protestante, kjer pravijo, da „jih Sveti Duh kliče danes, da vzpostavijo nove in pozitivne odnose s katoliško Cerkvijo.“ Posebej je pismo podpisal pastor Asmussen iz Heidelberga in tübingenški profesor Richard Baumann, avtor pred nedavnim izišle knjige „Skala sveta“, kjer papeža prizna za duhovnega vodjo krščanstva.

Na glavni skupščini Svetovne luteranske zveze v Chicagu je pa v avgustu predsednik le-te dr. Hans Lilje, škof iz Hanovra, največje nemške luteranske škofije, izjavil: „Vsak rod protestantov mora znova premisliti zgodovinski odločitev 16. stoletja (reformo). Sposobni moramo biti povedati, zakaj nismo danes rimokatoliki... Katoliška Cerkev ni tista kakor v Lutrovem času.“

POPRAVEK

V zadnji številki lanskega letnika, na strani 189, se je vrinila precejšnja poma. Pravilno bi se moralo glasiti tako:

P. Mateo Crawley: Jesús, Rey de Amor. špansko. Lima, Perú, 1948. Zelo priporočljiva knjiga za razširjanje pobožnosti Srca Jezusovega, za pridige in meditacije ob prvih petkih in za sestanke Bratovščine Srca Jezusovega.

Religión y Moral, Julio Bonatto. Editorial Excelsa, Buenos Aires. Špansko. Ena najboljših poljudnih razlag vse teologije v španskem jeziku, uporabljiva tudi za pridige, konference in sestanke društev, zlasti KA.

ZALETELOST

Zlasti od Leona XIII. so od katoliške strani očitvidna prizadevanja, doseči zблиžanje z ločenimi vzhodnimi kristjani, ki jih je nesrečni razkol odtrgal od matere Cerkve. Katoličani, ki žive v stiku s pravoslavnimi verniki, naj bi sprejeli za posebno nalogo božje Previdnosti, da s svojimi molitvami, z lepim zgledom, dejavno ljubeznivo in pravo krščansko strnrostjo grade most čez prepad, ki je v teku zgodovine nastal med krščanskim vzhodom in zapadom.

Ko je naš prevzv. gospod škof dr. Gregorij Rožman ob pastirskem obisku svojih vernikov lansko leto v Evropi bival v Parizu, je ob recepciji, ki mu je bila prirejena, razvijal prav to apostolsko misel, ki je tolike aktualnosti za današnji čas, ko katoličani kakor pravoslavni trpe nasilje komunističnega brezboštva. Poglobiti in pospešiti je treba delo za cerkveno zedinjenje v smislu čirilmetodijske ideje, da se bo med nami uresničila Kristusova poslednja želja, da bi bili vsi eno.

Srbsko glasilo v izseljenstvu „Radikal“, ki je o omenjenem sprejemu poročalo, je na škofova izvajanja naobrnilo na politično polje, kakor da škof odobrava politično zedinjenje v skupni Jugoslaviji. Za njim je škofovo izjavo v istem smislu priobčil „Klic Triglava“ v Londonu, ki je glasilo mlade liberalne struje. Končno pa jo je ponatisnila še „Slovenska država“ v Torontu v članku „Usodna pozabljivost“, ki ga je napisal g. Mirko Geratič (1. okt. 1957, str. 4) in ga zabelil z nekaterimi neokusnostmi, kakršnih na račun najvišjega slovenskega cerkvenega predstavnika v emigraciji v omenjenem listu ne bi pričakovali.

Prevzv. gospod škof dr. Gregorij

Rožman je „Slovenski državi“ poslal pojasnilo, da je „na tisti recepciji v Parizu govoril o cerkvenem zблиžanju in zedinjenju med katoličani in pravoslavnimi; političnega ali nacionalnega zedinjenja se niti z besedo niti z mislijo nisem dotaknil“.

„Slov. država“ je 1. dec. 1957, str. 4 priobčila škofovo pojasnilo s pripombo, da uredništvo upa, „da bo doseglo tudi uredništva vseh časopisov, ki so skušali izrabiti škofovo avtoriteto za svoje politične cilje“. Vendar pa kakega obžalovanja zaradi očitkov, ki so v zvezi s škofom bili v tistem članku napisani, uredništvo ni izrazilo. In vendar smo vsaj rahel znak kesanja pričakovali, ker „Slovenska država“ je škofu storila krivico.

Res živimo v svetu ameriške demokracije, ki pa nikogar, najmanj publicista ne odvezuje dolžnosti, da se prepriča o stvarnosti in resničnosti tega, kar piše. Uredništvo SD je brez dvoma imelo možnost, da se prepriča o avtentičnosti škofovega govora v Parizu. Ako ne drugi, bi bil Prevzvišeni sam, ki bi gotovo na željo postregel že preje gospodom urednikom z besedilom svojega govora.

Potem pa je škof dr. Gregorij Rožman za katoliške Slovence tako vzvišena osebnost, ki si je v petdesetletnem delu za versko obnovo in kulturni dvig svojega naroda pridobil toliki ugled in avtoriteto, a je zlasti s trpljenjem begunca zadnjih desetih let postal simbol odpora katoliških Slovencev proti brezbožnemu komunizmu, da se nam zdi vsaj skrajno nespoštljivo in neokusno, ko bi mu hotel kdorkoli soliti pamet in mu naravnati mišljenje na način, kakor smo brali v „Slovenski državi“. Mislimo, da z nami isto čuti tudi krog okrog „Slov. države“ in da obžalovanja vredna epizoda reš ni bila drugo kot netaktna zaletlost.

